

VEČERNIK

POSTNINA PLACANA V GOTOVINI

Leto XII. Štev. 36 TELEFON: UREDNISTVA 25-67 UPRAVE 28-67 POSTNI CEKOVNI RAČUN IL409

Maribor, torek 14. februarja 1939

NAROČNINA NA MESEC. Prejeman v upravi ali po pošti 10.— din. dostavljen na dom 12.— din, tujina 25.— din

Cena din 1.—

Pred priznanjem generala Franca

Danes in jutri se bo na seji francoske in angleške vlade odločila usoda priznane nacionalistične španske vlade po Franciji in Angliji — Pravica vojskujoče se stranke Francu ne bo priznana, dokler zadnji Italijan ne zapusti Španije

PARIZ, 14. februarja. Z veliko nestrpnostjo se pričakuje tu današnja popoldanska seja ministrskega sveta, na kateri bo sprejet sklep o priznanju ali nepriznanju vlade generala Franca. Po poluradni francoski sodbi ima sedanja Negrinova vlada v Madridu smo dejanski, ne pa tudi pravni položaj vlade. Razen tega se zdi, da se je prezident Azana odločil ostati v Franciji in se sploh ne namorava več vrniti v Španijo. Novega prezidenta ni mogoče izvoliti, ker je nemogoče sklicati parlament, razen tega se zadržuje, da je pripravljen dr. Negrin, pogajati se z generalom Francom za sklenitev miru. Vsa ta dejstva bo morala francoska vlada pri svoji današnji odločitvi v polni meri upoštevati. Po neklih današnjih informacijah je med francosko in angleško vlado že sklenjen sporazum glede priznanja španske nacionalistične vlade, ni pa še znano, ali gre za priznanje de facto ali de iure.

ANGLEŠKE KALKULACIJE

LONDON, 14. februarja. Po informacijah iz zanesljivega vira bo Velika Britanija v sporazumu s Francijo že ta teden priznala vlado generala Franca. Definitivno pa bo o tem vprašanju odločala jutrišnja seja angleške vlade, ki bo imela tudi že na razpolago sklepe današnje seje francoskega ministrskega sveta. Negotovost vlada samo še glede vprašanja, kako naj se prepreči neugodni položaj, da se s priznanjem vlade generala Franca ne bi potisnila vlada dr. Negrina v položaj vsaške vlade. Angleška vlada se na vse načine trudi, da bi pripravila dr. Negrina, da bi opustil vsak nadaljnji odpor. Kot akt priznanja Francove vlade bi bila v Burgos odposlana angleški in francoski poslanik. S tem bi bila odprta pot za nadaljnja pogajanja o političnem in gospodarskem sodelovanju z nacionalistično Španijo. Angleška diplomacija dela zelo previdno in posveča veliko pozornost zlasti temu, da odvrne generala Franca od pristopa k bloku osi Rim—Berlin in pakta proti kominternu. V tem oziru gledajo v Londonu na stvar zelo realistično in nategajo, da je Anglija edina država, ki da generalu Francu lahko na razpolago sredstev, ki so mu nujno potrebna za obnovitev razrušene Španije. Zato zadržno upajo, da bo v Burgosu zmagala stvarnost, zlasti še, ker niti Italijani niti Nemci kljub vsej pomoči, ki so jo Špancem nudili, pri španskem ljudstvu niso priljubljeni.

CHAMBERLAINOVE IZJAVE

LONDON, 14. februarja. V angleški spodnji zbornici je bila včeraj izvršena velika otenziva opozicije proti Chamberlainu zaradi glasov o skorajšnjem priznanju vlade generala Franca in dogodkov v zvezi z zašedbo Minorce po nacionalistični. Na vprašanje o priznanju Franca je Chamberlain odgovoril, da za enkrat še ni pogojev za to priznanje, ker se pa položaj naglo spreminja, ni izključeno, da se bo vlada za to odločila, ne da bi prej obvestila poslansko zbornico. Angleška in francoska vlada sta glede tega priznanja v neprekinjenem stiku, sklepa pa še ni nobenega. Zaradi tega ne more dati nobenega zagotovila, da vlada Franca ne bo priznala. Zagotoviti pa more poslansko zbornico, da o priznanju položaja vojskujoče se stranke vladi v Burgosu tako dolgo absoltino ne more biti govora, dokler ne oddelno iz Španije zadnji italijanski vojak. Glede zasedbe Minorce je pa izjavil, da angleška vlada pri njej ni aktivno sodelovala, zlasti tudi ne pri pogajanjih za kapitulacijo. Nacionalistična oblastva na Mallorki so sama zaprosila poveljnika angleške križarke »Devonshire«, ki se je po naključju mudil v Palmi, da omogoči stik med nacionalisti in republikanci kot gospodarji otoka. Poveljnik te to storil, pogajani se pa ni udeležil. Vla-

da je ta korak odobrila le zato, da prepreči nepotrebno prelivanje krvi in da reši republikanske voditelje pred preganjanjem. Na vprašanje, ali je vlada protestirala v Rimu zaradi bombardiranja križarke »Devonshire« ob priliki njenega prihoda na Minorco, je Chamberlain odgovoril: »Protestirala je, a ne v Rimu, ampak v Burgosu.« Na vprašanje, kako se je zgodil ta incident, je premier dejal: »Nacionalistična oblastva na Mallorki so

ob priliki tega bombardiranja izjavila, da je šlo za prekoračenje odredb in pomoči.«
PRIHOD ZADNJIH MILIČNIKOV
PERPIGNAN, 14. februarja. V visokih Pirenejih se je včeraj še vedno bojevalo 25.000 republikancev s četami generala Franca. Francove čete so jih zasledovale v smeri proti Molu v treh kolonah in Molo končno zavzele. Republikanci so se umaknili v Francijo. Po površnih cenah je v Argelisu sedaj 60.000, pri Molu 25.000, v Bourgu Madame 10.000 in pri Les Manères 3000 republikancev. Zaradi izboljšanja njihovega položaja v taboriščih sta izvršila včeraj pri njih inspekcijo generala Benson in Fagolde. 60.000 nadaljnjih republikancev se je prijavilo za vrnitev v nacionalistično Španijo, a Francovc spuščajo na dan čez mejo samo po 6000 mož.

MADRID, 14. februarja. Tekom včerajšnjega dne se je pojavilo nad Madridom zopet večje število nacionalističnih bombnikov in metalo na mesto bombe. Pri tem je bilo ubitih 23 ljudi, 76 pa jih je bilo ranjenih.

Angleška sodba o Nemčiji

ZANIMIV ČLANEK GENERALA TEMPERLEYA V »DAILY TELEGRAPHU« O VOJAŠKEM IN SPLOSNEM POLOŽAJU V NEMČIJI

LONDON, 14. februarja. Vojaški dopisnik »Daily Telegraph«, general Temperley objavlja v včerajšnji številki lista svoje vtise iz Berlina in pravi, da nemški narod trdo upa, da letos ne bo vojne. Na drugi strani je pa za režim zelo zapeljiva misel izkoristiti sedanjo oborožitev. V jeseni lani je izgledalo, da se bo Nemčija lotila ukrajinskega vprašanja. Pozneje je bil ta načrt opuščen, a ne za stalno. Na nemškem jugu in v bivši Avstriji je v teku izredno živahna vojaška delavnost. Povsod se opaža vsestranska militarizacija. Po lanskih uspešnih stranke, ki je uresničila tako velike načrte kljub obojavljanju generalnega štaba, postaja tudi vojska vedno bolj nacionalnosocialistična.

Nemška vojska pa trpi še vedno na pomanjkanju častnikov in izvežbanih voja-

kov. Francoska vojska je s 5 milijoni izvežbanih rezervistov še vedno za več let pred nemško. Sicer pa računajo v Berlinu prav dobro za možnost, da bi Italijansko-francoski spopad potegnil za seboj tudi Nemčijo in Anglijo. V tem primeru bi Nemčija skušala prebiti francosko Maginotovo črto, ali pa jo obiti. Podaljšanje delovnega časa in pomanjkanje živih ustvarja zadnje čase veliko nezadovoljstvo, toda policija budno pazi, da zatre že v kati vsako misel na kršitev discipline. Zato bi bilo nevarno misliti, da bi v primeru vojne nastala zmeda. Nemški narod bi korakal ves za svojim voditeljem. Sedaj ni sicer še nobenih znakov priprav za vojno, toda vzdušje je tako napeto, da je položaj zelo resen.

Belgijska upravna kriza

TUDI JASPAR VRNIL MANDAT. — FLAMCI ZAHTEVAJO PREUREDITEV BELGIJE PO DUALISTIČNEM SISTEMU.

BRUSELJ, 14. februarja. Belgijska vladna kriza se razvija vedno bolj v krizo odnosov med Flamci in Valonci. Še včeraj dopoldne se je zdelo, da se bo bivšemu ministrskemu predsedniku Jasparju, ki je dobil mandat po brezuspešnih Spaakovih prizadevanjih vendarle posrečilo sestaviti novo vlado, toda popoldne so vsi izgledi propadli in zvečer je tudi jaspar vrnil kroni mandat. Vzrok neuspeha so bili sklepi vseh vodilnih flamskih kultur-

nih, političnih in drugih organizacij, ki so se popolnoma solidarizirale s flamskim učenjakom dr. Martensom in zahtevale, da ostane član flamske akademije znanosti in umetnosti. Obenem so pa Flamci tudi sklenili, da zahtevajo preureditev Belgije po dualističnem načelu ob popolni enakopravnosti in upravnih samostojnosti Flamcev. S tem je zajela sedaj Belgijo podobna kriza, kakor lani CSR, ko so Slovaki zahtevali federacijo.

Imredyjeva vlada odstopila

BUDIMPEŠTA, 14. februarja. (Avala.). Kakor se zatrjuje na poučenem mestu, je Imredyjeva vlada že v položaju demisijske. Regent Horty je Imredyjevo odstopil baje že sprejel. Kot vzrok odstopa se omenja Imredyjeva bolezen. Kot naslednika se omenjata bivši ministrski predsednik Daranyi in poljedelski minister grof Teleki.

MUSSOLINI BO GOVORIL.

RIM, 14. februarja. Uradno se razglašalo, da bo imel Mussolini dne 19. t. m. v Turinu važen političen govor.

BECKOV EKSPOZE.

VARSAVA, 14. februarja. V soboto 18. t. m. bo zunanji minister Beck postal pred sejmom ekspoze o poljski zunanji politiki s posebnim ozirom na Nemčijo, Italijo in Rusijo.

Zapiski

Admiral v. Raeder

Danes splavljajo v vojnih ladjedelnih v Hamburgu prvo nemško vojno ladjo, ki prekoračuje s prvotnimi pogodbami dovoljeno tonažo. Pred nekaj tedni je nemška vlada obvestila angleško o svojih namelih, da bo zgradila še več takih ladij. Nemčija ima za izgradnjo nove vojne mornarice detajlno izdelan načrt. Največ je delal na tem načrtu admiral v. Raeder, ki je tudi vrhovni poveljnik nemške vojne mornarice.

Celovec — središče bodoče kolonialne vojske

Angleški novinar C. D. Hamilton poroča v londonskih listih o svojem potovanju po avstrijskih deželah Nemčije in pravi, da je imel povsod vtis, kako se Nemčija pripravlja na kolonialni pohod. Po vseh alpskih krajih zbirajo vojake, ki jih bodo porabili v kolonijah. V zadnjih mesecih je bilo poklicanih pod orožje več starih letnikov bivše avstrijske vojske, ki imajo dragocena izkustva iz svetovne vojne. Iz teh ljudi nameravajo sestaviti večjo oboroženo silo, ki naj bi šla na pomoč Italiji, ako bi se v Tunisu spopadla s Francijo. Zbiratišče teh vojaških oddelkov je Celovec, kjer na ulicah vsak peti človek nosi sivo uniformo. V vojašnicah so trikrat na teden filmske predstave in predavanja o kolonijah. Predavajo ponajveč častniki iz nekdanjih nemških kolonij. Na steni dvorane v Oficirskem domu visi ogromen zemljevid, na katerem so zarisani nemški načrti. Po tem zemljevidu preseka novi nemški kolonialni imperij angleško črto Egipt—Južna Afrika, Italijanski imperij za zvezo med francoskimi kolonijami v severni in srednji Afriki.

Formalni pakt treh velesil

Levo orientirani list »News Chronicle« poroča o tajni japonski misiji, ki je zdaj na poti v Berlin. List trdi, da bodo v Berlinu konference japonskih poslanikov in veleposlanikov v evropskih državah in da so na to konferenco odšli pod krivimi imeni načelnik evropsko-ameriškega oddelka japonskega generalnega štaba Tsumi, dalje admiral Abe, načelnik admiralskega štaba in zastopnik japonskega zunanega ministra Ito. Ta misija plove na italijanski ladji »Conte Verde«. Namen te misije je, pripraviti končne korake k spremembi nemško-italijansko-japonskega pakta proti komunistični internacionali v formalni pakt treh velesil.

Delavci zahtevajo znižanje mezd

Delavci velike opekarne v Krakovu na Poljskem so začeli stavkati iz nenavdnega razloga. Zahtevajo namreč, naj jim nemudoma znižajo mezde. Pred nekaj meseci so s stavko izsilili povijanje mezd za 12%. Kmalu pa so spoznali škodo, ki jih je zadela z večjo — dozdvenno — blaginjo. Opekarna je morala povisati ceniz izdelkom, zaradi česar je takoj izruba vrsto starih odjemalcev. Ker se je tako konzum zmanjšal, so lahko delali delavci samo dva dni v tednu, tako da so tudi pri zvišanju mezdah dobivali mnogo manjšo tedensko plačo. Zdjaj zopet stavkajo in zahtevajo, naj jim ravno tistovrstno opekarne zniža plače tako, da bi lahko znižalo tudi ceno opke, s čim r bi zavezal promet spet svoj prejšnji obseg.

Maribor, 14. februarja.

Katalonska tragedija je na bojiščih končana. Odigrava se pa tragedija tisočev, med katerimi uveljavljajo zmagovalci načelo »gorje premaganim«. Odigrava se tragedija stotisočev, ki so se zatekli v Francijo, ki jih je Francija sicer gostoljubno sprejela, ki pa prav nič ne vedo, kakšna bo njihova usoda. In odigrava se tragedija katalonskega naroda, ki si je zaman skušal priboriti svojo avtonomijo, svojo svobodo, svoj prostor pod soncem.

Eali se je bilo, da bo imela Francova zmaga v Kataloniji takojšnje posledice na evropsko politično situacijo. Francova zmaga? Anthony Eden, eden izmed glavnih očetov angleško-francoske politike nevmesavanja, je sam sedaj izjavil: Francova zmaga prihaja v takšnih okoliščinah, da jo moram smatrati za tujo zmago. Velika skrb Anglije in Francije je v problemu italijanskih »shipotek« v Španiji, v problemu zahtev, ki jih bo Italija skušala uveljaviti napram Francu. V kolikor gre za zgolj gospodarske interese, krožijo po londonski City prav pesimistični glasovi. Anglija je zainteresirana predvsem v španskih rudnikih, a videti je, da bodo špansko železo, baker, cink, živo srebro in druge rude šle sedaj v Italijo in Nemčijo.

Se mnogo važnejši so pa strateško-politični interesi Anglije in predvsem Francije. Španija utegne povsem preobrniti ravnotežje v Sredozemskem morju; francoske čve z severno Afriko bi bile ogrožene, če bi Italija ostala na Balearskih otokih in si tam izgradila svojo pomorsko in zračno bazo. Italijanska diplomacija je skušala to doseči že pred svetovno vojno; svoja prizadevanja je še ojačila pri vladi Prima de Riveru. S prihodom španskih republikancev na oblast je seveda padel italijanski načrt v vodo; od takrat datirajo pogajanja med fašistično Italijo in špansko reakcijo, od takrat datira tudi obljuba italijanske pomoči španski reakciji. Chamberlain je zato dosegel Mussolinijevo obljubo, da se bodo italijanske čete umaknile iz Španije, čim Franco zmaga. Pojmu Francove zmage je dalo italijansko časopisje v zadnjih dneh novo, svojevrstno razlago. Ne gre, pravijo italijanski listi, samo za zmago na bojiščih, potrebna je tudi popolna Francova politična zmaga. In na seji Vrhovnega sveta 4. febr. je padlo tudi vprašanje, kaj bo z vsemi italijanskimi prostovoljci, ki jih bo Franco pridržal v službi?

Tak je bil videti španski problem. Tudi italijanske grožnje proti Franciji so dosegle koncem januarja višek in ko je Mussolini zadnje dni januarja vpoklical del rezervistov, je de Kerillis zapisal: večina vodij francoske vojske je prepričana, da je potrebna mobilizacija. Zadovala pa je odločen in solidaren nastop zapadnih demokracij, da je vojna nevarnost trenutno uplahnila.

K uspešnosti tega enotnega nastopa je poleg Roosevelta tudi Chamberlain doprinesel važen del. Dostoj je Chamberlain govoril le o prijateljstvu s Francijo in dani so bile njegove zadevne izjave v zadnjem času izredno točne, vendar niso govorile o vojnem zavezništvu; Anglija nima običaja, da bi se vezala. Chamberlainova izjava, da bo Anglija na strani Francije v slučaju vojne, pomeni torej izredno veliko povezanost Anglije in Francije; povzanost, inkršne angleška zgodovina ne pozna. Ta Chamberlainova izjava je bila skrbno pripravljena; k posvetovanjem so bili vabljivi tudi opozicijski politiki, predvsem Baldwin in Eden, ki se je sam istočasno v časopisju odločno zavzel za pojačanje skladnosti in sodelovanja v francoskem in angleškem oboroževanju. Tudi Francija je ta teden ponovno pokazala odločnost; Bonnet je v zunanje-politični debati zopet poudaril, da Francija ne bo odstopila niti pidi svojega ozemlja. Ponovno je poudaril, da Francija ne bo opustila svojih zavezništev na vzhodu. In Daladier je lahko s ponosom ugotovil, da je moč Francije garancija za mir.

V takšnem trenutnem stanju mednarodne situacije je razumljivo, da ima Anglija in Francija napram Francu lažje stališče: da lahko celo upata na diplomatske uspehe. V slučaju, da bi Italija skušala pridobiti v Španiji teritorialne ali strateške ugodnosti, bo — takšno je oficilno francosko stališče — zahtevala Francija kompenzacije. Angleška in francoska diplomacija sta zdaj s polno paro

Kampanja turškega tiska proti Italiji

OBJAVA NEKEGA ITALIJANSKEGA ZEMLJEVIDA Z MEJAMI BODOČEGA RIMSKEGA IMPERIJA JE VZBUJILA V TURCIJI VIHAR ODPORA IN NAPADOV.

ANKARA, 14. februarja. Zadnje dni se je pojavila v turškem tisku razdražena kampanja proti Italiji. Italijanski listi so namreč objavili nedavno zemljevid bodočega italijanskega imperija, ki si je svojih precejšen del sedanjega ozemlja turške republike. Ta kampanja je postala tako ostra, da je Italija pri turški vladi protinje uradno protestirala. Toda turški list je postal nato še odločneje. »Djumhuriyet« je objavil sicer v nedeljo pomirjavalen članek, toda oficilno »Vlus« je takoj nato natiskil nov članek proti Italiji, v katerem

pravi, naj bo Turčija mirna, kajti Italija ima drugod preveč posla, da bi se mogla približati s svojimi aspiracijami Mali Aziji. Razen tega je Turčija tudi dovolj močna, da bo znala obvarovati nedotakljivost svojega ozemlja. Pa tudi ostali listi včeraj in danes nadaljujejo protitalijansko kampanjo in naglašajo, da mora Italija računati s tem, da sedanji Turki niso več oni izza črna zasedbe Tripolitanije l. 1912, o čemer bi se takoj prepričala, čim bi skušala izkrcati svoje čete kjer koli na turški obali.

Cianov obisk v Varšavi

ITALIJANSKI ZUNANJI MINISTER BO PRISPEL V VARŠAVO 25. T. M. GLAVNI PREDMET RAZGOVOROV SODELOVANJE POLJSKE Z OSJO RIM-BERLIN.

VARSAVA, 14. februarja. Priprave za sprejem italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana v Varšavi so že v polnem teku. Grof Ciano bo prisel na obisk v prestolnico Poljske dne 25. t. m. Ta obisk bo vrhitev obiska poljskega zunanjega ministra polkovnika Becka v Rimu meseca marca lanskega leta in nova priložnost za manifestacijo poljsko-italijanskega prijateljstva. Te manifestacije naj pokažejo povezanost poljskih interesov s politiko osi Rim-Berlin. Ti medsebojni odnosi bodo tudi glavni predmet posvetovanj

med polkovnikom Beckom in grofom Cianom. Po nemški izjavi, da os Rim-Berlin ne bo načela ukrajinske akcije in po poljski obljubi, da v Varšavi ne bodo več vodili kampanje za skupno poljsko-madžarsko mejo na Karpatih, ni v tem oziru med Varšavo na eni ter Rimom in Berlinom na drugi strani, nobenih resnih nesoglasij več. Na pa še znano, ali se bo grof Ciano po obisku v Varšavi odpeljal v Berlin, kakor se je svojčasno zagotavljalo, ali pa se bo vrnil direktno domov v Rim.

Politični položaj v Bolgariji

NARAŠČANJE OPOZICIJE ZARADI NEZADOVOLJSTVA Z ZUNANJO POLITIKO — NAJMOČNEJŠI MOŽ V VLADI POLJEDELSKI MINISTER BAGRIANOV

SOFIJA, 14. februarja. V zunanje-političnem odboru sobranja, ki se v teku treh tednov snide že drugič na zahtevo opozicije, se pripravljajo zopet burna debata o bolgarski zunanji politiki, pod katero razumejo v sedanji Bolgariji dejansko revizionizem. Ministrski predsednik in zunanji minister Dr. Kusevianov je že pri zadnji debati sam priznal, da vodi njegova vlada zunanjo politiko po potrebi razmer, četudi med narodom ni popularna. Da ni popularna, je tudi resnica,

ki jo je mogoče opaziti na prvi pogled. Po vsej Bolgariji se čuti velika revizionistična razgibanost, posvečena Dobruži in Traciji. Ker ji stoji na čelu opozicija, se njene pozicije stalno krepe. Pa tudi v vladi sami v tem oziru ni soglasja. Na čelu nezadovoljnih stoji poljedelski minister Bagrianov, ki je deležen v javnosti velike popularnosti in postaja počasi najmočnejša osebnost. V takajšnjih političnih krogih računajo tudi že, z eventualno vladno krizo.

Zadnja pot papeža Pija XI.

POGREBNE SVEČANOSTI SE BODO PRICELE DANES POPOLDAN. — POLOZEN BO K VEČNEMU POČITKU POLEG PIJA X.

VATIKAN, 14. februarja. Danes ob 16.30 popoldne se bodo pričele pogrebne svečanosti za pokojnim papežem Pijem XI., ki jih bo prenašala tudi vatikanska kratkovalovna oddajnica. Dostoj je defiliralo mimo krste pokojnika več ko milijon ljudi. Včeraj je prejel kardinal Pacelli sodelujo brzojavko tudi od angleškega kralja Jurja VI. Popoldne se je sešel ožji tajni kolegij konzistorija, sestojč iz treh kardinalov, da reši razna nastala vprašanja. Do večera je prisel v Vatikan že 33 kardinalov. Pri ugotavljanju o nasledniku Pija XI.

stopa zopet v ospredje milanski nadškof kardinal Schuster, ki uživa tudi simpatije uradne Italije.

VATIKAN, 14. februarja. Papež Pij XI. bo položen danes popoldne k večnemu počitku poleg krste Pija X. v podzemlju bazilike sv. Petra. Pogreb se bo izvršil po običajnem starodavnem obredu. V krsto bo položen k truplu pokojnika njegov življenjski na posebnem pergamentu in v posebni posodi. Razen tega dobi tri vrečice zlatih, srebrnih in bakrenih kovancev z njegovim reliefom

Živilske karte v Nemčiji

BERLIN, 14. februarja. Da se odpravi nevēščno nastavljanje ljudi v dolgih vrstah pred trgovinami z živilsi, so sklenili uvesti po vzoru oddaje masla karte tudi za ostale potrebščine, kakor za meso, jajca itd. Najbrže pa bodo uvedene v kratkem tudi karte za cigarete. Na uradnem mestu izjavljajo, da pri tem nikakor ne gre za pomanjkanje živil, ampak le za pravilno porazdelitev med prebivalstvo v skladu z zalogami in zbiranjem rezerv za primer vojne.

Nepopoljšljivi Madžari

BUDIMPESTA, 14. februarja. Madžarski tisk se vznemirja zaradi neke revizionistične pesmi, ki so jo pričeli prepričati ob raznih prilikah na Slovaškem. Pesem se končuje z refrenom: »Kar so nani vzeli nam bodo vrnili«. Listi groze zopet z obnovitvijo starih madžarskih zahtev po obnovitvi nekdanjih ogrskih mej na Karpatih, naglašajoč, da je pripadala vsa Slovaška skoraj tisoč let Ogrski in ima torej Madžarska vsa zgodovinsko pravo do nje.

na delu v Francovi Španiji. Anglija skuša izpeljati velikopotezno in delikatno »spravo«. In pravijo, da je odpostane francoske vlade pri Francu, senator Bernard, dosegel za Francijo važna in dalekosežna zagotovila. Dvomimo, da bi se Franco tako lahko odkrižal vseh svojih obveznosti napram osi Rim-Berlin. In ne moremo prav vero-

ovati v optimizem, ki so ga v zadnjih dneh pokazale borze. Lahko smo pa veseli zadnjih desetih dni. Le malo odločnosti, le enoten nastop zapadnih demokracij je bil potreben, da se je pokazala njihova superiornost. In da je porastlo — kljub katalonski tragediji — upanje v mir.

J. F. (Pariz).

Današnja slavnost v Hamburgu

HAMBURG, 14. februarja. Danes ob 13. uri bo v ladjedelnici Bloom & Voss v Hamburgu splavljena prva 35.000 tonska nemška krizarka »F«. Krizarka je dolga 241, široka pa 36 m ter opremljena z 8 38-cm in 12 15-cm topovi. Adolf Hitler je obiskal včeraj v spremstvu zunanjega ministra von Ribbentropa in vrhovnega poveljnika bojnega brodograditelja admirala Rödnerja na gradu Friedrichsruhe kneza Bismarcka, zato se pričakuje, da do bila nova krizarka ime »Otto von Bismarck«. Pri splavitvi, pri kateri bo govoril Hitler, bo navzočih okoli 50.000 ljudi.

Eliskases premačal Bogoljubova

MANNHEIM, 14. febr. Čeprav je bilo pričakovati, da bo Bogoljubov izgubil prekinjeno 19. partijo, mu je vendar uspelo, da se je za naravnost divno obrambo rešil v remis. Z istim rezultatom je končala tudi 20. partija. Match je bil sicer določen na 22 partij, vendar pa je že sedaj Eliskases zmagovalac, ker ga Bogoljubov ne more več dohiteti. Končno stanje matcha: Eliskases II ½, Bogoljubov 8/8 točk. S to zmago je postal Eliskases nemški prvak.

ZA SVOBODO IN NEODVISNOST SVICE

BERN, 14. februarja. Organizacija švicarskega tiska je izdala resolucijo, v kateri ostro protestira proti vsakemu napadu na svobodo švicarskega tiska od zunaj in nemškemu vmešavanju v švicarske notranje zadeve. Obenem je tudi »Nova švicarska družba« izdala podobno resolucijo za obrambo polne švicarske neodvisnosti in demokracije proti pritisku vsake tuje ideologije. Ob priliki zadnjih hokejskih tekem so pa bile v Bernu in Curihu velike profinacistične demonstracije.

ANGLEŠKI PROTEST V RIMU?

RIM, 14. febr. Britanski veleposlanik lord Perth je imel sestanek z zunanjim ministrom grofom Cianom v palači Chigi. Predmet razgovorov ni znan. Po še nepotrjenih vesteh je izrazil lord Perth nezadovoljstvo svoje vlade zaradi bombardiranja Minorce.

IRSKA PRIZNA FRANCA.

DUBLIN, 14. februarja. Irska vlada je sklenila priznati vlado generala Franca in bo premeštila svoje dosedanje poslanstvo iz Madrida v Burgos.

ROMUNSKI PETROLEJ ZA NEMCIJO.

BUKAREŠTA, 14. februarja. Semkaj je prisel nemška trgovska delegacija, ki se udeleži pogajanj za novo nemško-romunsko trgovinsko pogodbo. Gre predvsem za povečanje nabave romunskega petroleja.

TRGOVINSKA POGODBA MED NEMCIJO IN ITALIJO.

RIM, 14. febr. Včeraj je bila podpisana v Rimu trgovinska pogodba med Nemčijo in Italijo, ki ima v prvi vrsti namen poglobiti še v večji meri medsebojne stike.

TRGOVINSKA POGAJANJA MED NEMCIJO IN FRANCIJO

BERLIN, 14. febr. Včeraj so se pričela v Berlinu trgovinska pogajanja med Nemčijo in Francijo. Gre predvsem za zamenjavo nemškega premoža za francosko železo.

NOVA NESREČA NA MORJU

PANAMA, 14. februarja. Na Pacifiku so se pokvarili stroji nekega angleškega parnika. Posadka 37 moških je poslala SOS pozive. Iz Paname je odšel neki angleški parnik takoj na pomoč.

OGENJ V AVSTRALIJI PODTAKNEN.

MELBOURNE, 14. februarja. Sodna preiskava je dokazala, da je 8 ljudi podtaknilo ogenj ob priliki zadnjih velikih gozdnih požarov v Avstraliji, kjer je bila škoda milijonska (800 milijonov dinarjev) in kjer je zgorelo več ljudi.

RAZISKOVANJE ANTARKTIDE

MELBOURNE, 14. febr. Avstralska vlada je kupila za 1 milijon raziskovalno ladjo »White Ap«, ki jo bo uporabila za meteorološka raziskovanja v Antarktidi.

Borza, Curih, 14. febr. Devize. Beograd 10, Pariz 11.6825, London 20.6725, New York 441.125, Milano 23.21, Berlin 177, Praga 15.14.

Domači zapiski**Program dela skupščine**

Na sestanku narodne skupščine, ki bo ta teden, bo najprej na dnevnem redu volitev predsedništva ter volitev odborov. Izvoljeni bodo člani finančnega in administrativnega odbora, ki sta stalna, in imunitetnega, verificacijskega ter za prošnje in pritožbe. Finančni odbor ima 31 članov, drugi pa po 21. Narodni poslanci so po večini že v Beogradu ter pričakujejo sklicanje skupščine. Zastopniki Združene opozicije bodo dali v skupščini izjavo, v kateri bo obelodane njihovo stališče do nove vlade. Že sedaj se ve, da bodo zavzeli blagohotno stališče napram vladi g. Cvetkovića, vendar v pričakovanju dejanj. Obenem bo opozicija tudi povedala svoje stališče v reševanju hrvatskega vprašanja.

Sklep JRZ

Včeraj so se sestali na seji izvršnega odbora JRZ dr. Milan Stojadinović, dr. Spaho in dr. Korošec. Na seji je bil tudi predsednik vlade g. Cvetković. Po referatu predsednika vlade je odbor sklenil: 1. da JRZ v celoti podpre vlado g. Cvetkovića, 2. da JRZ kot stranka v vsem nadaljuje svoje delo v slogi in edinstvu.

Tudi drugo vprašanje bo rešeno?

»Videti je, da se bo začelo kmalu reševati tudi drugo vprašanje, ki je sicer manjše, a to je vprašanje širokih samouprav — piše novosadski »Dan«. Isti list pravi, da se zahtuje, da sta g. dr. Spaho in dr. Korošec svojim volivcem pred decembrskimi volitvami obljubila, da bo vprašanje samouprave z zakonom urejeno. Zahteva po zakonski ureditvi tega vprašanja ni neosnovana. Centralistično uredenje države danes nima niti enega pristaša v javnem življenju. O dekoncentraciji po smrti Voje Marinkovića nihče več ne govori. Formalno je v naši ustavi državna uprava oslonjena na načelo decentralizacije. Stvarno pa je velik del poslov, ki bi jih lahko vršile občine in banovine, rezerviran za centralno upravo. Zaradi tega je včasih banovina brez vsake potrebe samo posredovalec — in to drag — med najvišjo in najnižjo upravno enoto. »Dan« pozdravlja v naprej predlaganje novega zakona o banovinah ter občinah.

Enakopravnost — podlaga sporazuma

»Hrvatski dnevnik« piše, da lahko pride do sporazuma s hrvatskim narodom samo na osnovi enakopravnosti. Poleg srbske narodne individualnosti je tudi hrvatska narodna individualnost. Poleg srbske državne misli je tudi hrvatska državna misel. Obe je treba spraviti v sklad tako, da prva ne bo nasprotovala drugi ter da oba služijo višjemu, skupnemu smotru, enakopravnosti in svobodi naroda hrvatskega in naroda srbskega.

„Novi položaj“ — brez integralnega jugoslovenstva

Pod naslovom »Novi položaj« je napisalo »Jutro« uvodnik, v katerem podaja okvir, ki je bil določen v sporazumu dr. Mačka z ostalimi opozicijskimi strankami glede notranje preureditve države. »Jutro« piše: »Ta okvir so: edinstvo države, to je celina njenega ozemlja, njena monarhična oblika pod vodstvom narodne dinastije Karadjordjevićev in edinstvo narodne vojske«. Kakor je videti, je iz okvira izpadlo integralno jugoslovenstvo, ki je bilo temeljna točka programa JNS. Ni jasno, ali je to znak evolucije voditeljev JNS, ali pa so ti gospodje obesili integralno jugoslovenstvo začasno na žbiriček le zaradi tehnične kolaboracije z dr. Mačkom.

Likvidacija trboveljske atere

Državno tožilstvo v Celju je ustavilo preiskavo proti inž. Kranjcu in inženjerju ter posestniku g. Francu Bulcu z Mirne na Dolenjskem, ker sta bila osumljena, da sta sodelovala pri umoru rudarja Fakina v Trbovljah leta 1924. Pred volitvami sta se sama prijavila celjskemu sodišču. Sedaj pa sta bila izpuščena iz preiskovalnega zapora.

Novice**„Nov družabni red in šola“**

ZANIMIVO PREDAVANJE UNIV. PROF. Dr. A. GOSARJA.

Učiteljsko društvo Maribor desni breg je v svojem dvoletnem delovnem programu posvetilo svoja zborovanja proučevanju gospodarskih in družabnih prilik svojega okraja. Tekom dveh let so obravnavali ta vprašanja po tipičnih predelih. Tako je g. Petrun Josip orisal prilike gozdnega predela Pohorja, gosp. Podgornik Filip pa je prikazal življenje v obrobni vinogradni krajih, g. Luknar Franjo je podal sliko iz predmestnega industrijskega kraja, a g. Kašpar Franc nas je popeljal na Drav. polje. Vsi ti referati bi naj pokazali življenje našega otroka in njegove okolice, da mu more učitelj pri svojem delu nuditi ono, kar je takemu otroku najbližje in najnужnejše. Tem predavanjem je sledilo predavanje g. Mencija Martina, ki je pokazal, kako spoznamo otroka z duševne plati. Vsa dosedanja prizadevanja so bila prikazana v predavanju »Proučevanje otroka in njegove okolice«.

Zadnje soboto je pa zaključil ta ciklus predavanj **univ. prof. dr. Gosar** s svojim zanimivim predavanjem »Vprašanje bodočega družabnega reda in šole«. Z znanstvenega sociološko-ekonomskega vidika je pokazal smer učiteljevega šolskega in izvenskega dela ter dal tako dosedanjemu delu še večji povdarek in jasnejše gledanje.

A. Prikazal je temeljne sociološke in gospodarske osnove tokratne družbe. Povdaril je, da nov red ne more biti povsem nekaj novega, temveč je le rezultat razvoja. Današnja družba sloni na principu osebne svobode in enakopravnosti ter na svobodni izbiri dela in konsuma in osebne lastnine. Teh osnovnih temeljev družbe ne misli nihče porušiti, ker bi potem bile v nevarnosti osnovne pravice posameznikov. Problem je le v tem, koliko svobode in koliko vezanosti. Ako je bilo sedaj preveč svobode v neko smer, sledi temu potem nujna večja vezanost, da se to zopet izravna. Zdrav razvoj družbe je evolucija, je rezultat borbenosti vseh družabnih sil, ki tečejo vzporedno ali se pa križajo. Družabni red se ne reformira po receptu, temveč je uravnavanje dinamičnih sil po njih moči v več ali manj harmonično celoto. Knofiliti nastajajo, če se ena komponenta ojači oz. če druga popusti. Bistvo dobrega družabnega reda je blagostanje, človeku in stanu primerno življenje vseh slojev. Ta problem pa ni začet le v razdelitvi potrebnih dobrin, ker bi bili potem vsi siromašni, temveč je težišče problema v pomnožitvi življenjskih

sredstev (produkcije). Vprašanje novega družabnega reda je vprašanje ljudi, njih umske in moralne kvalifikacije. Najboljša rešitev propade ob pomanjkanju ljudi, ki bi vršili delo z idealizmom in s poznavanjem stvari. Predavatelj vidi zdrav in pravičen razvoj bodoče družbe: 1. v pravilni usmeritvi občine in strokovne izobrazbe, 2. v idealizmu dela za novo družbo, 3. v poznavanju socioloških in gospodarskih problemov in 4. v poznavanju domačih prilik.

B. Orisal je dalje problematiko našega slovenskega gospodarskega in družabnega življenja ter prišel do zaključka, da je rešitev tega vprašanja pri nas Slovencah zelo komplicirana, ker je življenje pri nas zelo pisano in neenotno, ker imamo mešane poljedelsko-industrijske predelave.

Kakor se razlikujejo industrijsko-mešanski predeli od kmetijskih, so tudi ti zadnji medsebojno različni. V konjskem okraju zasluži člnar dnevno 8—10 din, v kočevskem pa 14—20 din. Edina zdravja težnja, da izboljšamo blagostanje, je v povečanju produkciji dobrin in v pravilni razdelitvi. V podrobnosti je prikazal problematiko našega kmečkega in ind.-mešanskega življenja. Vprašanje nove družbe pri nas ni vprašanje receptov, enkratnih odredb. Vse zavisi od intenzivnega podrobnega dela, naloga gosp. in soc. politike pa je, da koordinira vse težnje, da vodi smotreno gospodarsko in socialno politiko in uravnava vse tok in razvoj. Tak program pa mora sloveti na poznavanju domačih prilik.

V zadnjem poglavju je označil nalogo učitelja v šoli in izven nje. Naloga šole vidi v poslednem vplivanju na organizacijo ljudskih sil in na moralno kvalifikacijo posameznikov. Izven šole je pa potrebno smotorno prosvetno-gospodarsko delo, ki ga je danes še bolj malo. Za vsoto delo pa je potrebno temeljito poznavanje gospod. in sociol. osnov in studij krajevnihih prilik. V tem pravcu dela že mnogo učiteljev in dobro delajo. Izmalice no pa postane delo, če hoče kdo s proučevanjem le potrditi že svoji apriorni nazor o gotovem vprašanju. Začetni treba ves in širok kompleks življenja in ga v celoti proučevati, ker je življenje celota, ki jo trganje le radi proučevanja.

Tako delo bo utrdilo učiteljskemu pozicijo med ljudstvom ter bo učitelj postal najvažnejši in faktor pri nas. Čim več takih delavcev, tem prej bo pravilno usmerjen naš slovenski družabni razvoj.

Zasedanje banskega sveta v Ljubljani

Včeraj dopoldne je bil v Ljubljani prvi dan X. zasedanja banskega sveta, ki ga je vodil ban dr. Natlačan. Po običajnem uvodu je takoj prešel na dnevni red, na banovinski proračun. Novi proračun predvideva 136,3 milijona dinarjev dohodkov in prav toliko izdatkov. Predloženi proračun je za 6,3 milijona dinarjev večji od lanskega. Kljub zvišanju proračuna se banovinske davščine ne bodo zvišale. Novi proračun posveča mnogo

pažnje elektrifikaciji Slovenije. Tudi za naše kmetijstvo so namenjene večje postavke. Posebno poglavje pa predstavlja naše cestno vprašanje. Banovina bo dajala boljši cestovni material, red pa vzdržuje mnogo več cestarjev kakor pa prejšnja leta. V načrtu je gradnja več novih cest. Novi proračun se ozira tudi na našo obrt, trgovino in industrijo in so se te postavke nekoliko zvišale. Proračunska seja se nadaljuje.

Tragična žrtev noža

FANTOVSKI PREPIR V GOSTILNI, KI JE KONČAL S SMRTNO ŽRTVILJO

Ptuja, 14. febr. V Lakušaku pri Sv. Tomažu je bila v neki gostilni domača veselica. V veselici družbi sta bila tudi posestniška sinova 24 letni Alojz Matjašič in Alojz Lajh. Veselo razpoloženje je prekinil prepričevalni mladeničema. Spoprijela

sta se in se z noži obdelovala. Lajh je dobil tako težke poškodbe z nožem, da je kmalu izkrevljal, Matjašič pa je dobil več nevarnih vbodljajev. Dočim so Matjašiča prepeljali v pujsko bolnišnico, so Lajha po komisijskem ogledu spravili v mrtvašnico.

Zborovanje krojaškega združenja v Celju

Celje, 14. febr. Na občnem zboru Združenja krojačev celjskega okraja je podal zanimivo poročilo predsednik Združenja g. Anton Uršič, ki je v svojem referatu opisal razvoj, borbe in uspehe krojaških obrtnikov v zadnjem letu. Položaj obrtniškega stanu se zadnje leto

ni prav nič izboljšal: cene izdelkom se niso dvignile, kreditne prilike so slabe, cene vsakdanjnih življenjskim potrebščinam pa so poskočile. — Poročevalec je opisal borbo pomočnikov za kolektivno pogodbo. Konec leta 37. so se pogajanja med mojstri radi odpora mojstrov razbila, ker so se ti bali,

da bi morali po pogodbi cene izdelkom povišati in bi se tako zmanjšala možnost konkurence z industrijsko konkencijo. Lani pa ni bilo več mogoče odlašati s sklenitvijo take pogodbe, ki je uredila delovni odnos med mojstri in pomočniki. Vsi mojstri naj določbe te pogodbe spoštujejo. — Po ugotovitvi, da oblasti ne gledajo dovolj na prste šumarmarjem in da še vedno nimamo zakona proti šumarmarjem, je prešel predsednik na vprašanje starostnega zavarovanja, ki jamči obrtniku, ki je dosegel 65 let polno zavarovalnino. Prešlo leto je naša zakonodaja obogatela tudi za uredbo o minimalnih medzah, ki pomeni za mojstre novo veliko breme, ker gre velik del prispevkov na njih račun. V splošnem je socialno zavarovanje našega delavstva drago breme, ki pa nudi pravo malo. Temu se pridružuje še dejstvo, da je izterjevanje silno rigorozno in ružeji na dnevnem redu. — Le v davčni praksi je mogoče izboljšanje, odkar je bil uveden pavšal za obrtnike, ki ne zaposlujejo več ko 2 pomočnika. Združenje mora pokreniti vse potrebno, da se pridobitve obrtniki spet ne izgube. — Obrtno šolstvo je pri nas premoalo razvito. V nekaj krajih še ni obrtne šole, ker občine nimajo denarja. Zato mora to biti naloga države. Mojstri morajo to sami zahtevati in ne javence ovirati pri obiskovanju šole. — Predsednik se je še dotaknil vprašanja konkurenčne borbe med mojstri, ki nje same ubija, kadar se zanese na polje popušanja v cenah, namesto v tekmi za kvaliteten izdelavo.

V novi odbor so bili soglasno izvoljeni za predsednika g. Uršič, podpredsednika Kramer Karl, in za odbornike gg. Selišek, Spur, Lednik, Lapornik, Orožen, za damski odtsek g. Lovasič in za delegata v Uradu za pospeševanje obrti g. Uršič.

Žene intelektualke zahtevajo enakopravnost

V Beogradu je bil te dni drugi kongres akademsko naobrazanih žen. Hkrati so proslavili desetletnico dela Združenja akademsko naobrazanih žen. Na kongresu so bile zastopane delegatke iz cele države in odločno zahtevale enakopravnost žen z moškimi tako v družbenem kakor v službenem življenju. Ljubljansko sekcijo je zastopala gospa Pahajnetova. Govornice so povdarile, da je naš intelektualce samo povprečen, dočim se od intelektualke zahteva genialnost. Zato je njihova zahteva po enakopravnosti z intelektualcem utemeljena in bodo s to zahtevno vztrajale do uresničenja.

† pesnik Franc Žgur

11. I. m. je umrl v Podgri pri Vipavi pesnik Franc Žgur, do domače Aleksandrov. Po poklicu je bil trgovec, ves svoj prosti čas pa je uporabljal, da je pesnikoval. Večkrat sem ga našel, ko je trgovino na ovojni papir skiciral novo pesnico. Okrog leta 1928. je sam založil in izdal zbirko svojih pesnitev, pod pritiskom tamkajšnjih razmer ter radi majhne izdatke je imal za zbirko le malokdo.

Pokojniki je bil prava vipavska grča in narodnjak v pravem pomenu besede. Avstrija ga je med svet. vojno konfirirala ali tudi po vojni mu ni bilo prizaneženo, nad polovico družine se je moralo zaradi razmer izseliti.

Lahka naj mu domača zemlja tam pod svim Nanosom, domačim posebnim pa onim, ki ne morejo niti h pogrebu svojega očeta, naše najgloblje sožalje.

»Reci končno že »da«, Amalija, da poudari spet lahko v našo sobo!«

Kmetijsko zborovanje v Prevaljah

KAJ PRAVIJO KMETJE O SVOJIH PERECHIH VPRAŠANJH NA SEVERNI MEJI.

Nedavno je bil v Rozmanovi dvorani v Prevaljah zaključni sestanek kmetijskega združenja tečaja, katerega se je udeležilo izredno veliko število obmejnih kmetov. Na tem zborovanju so v krepkih besedah razpravljali o prodaji posestev na meji. Govorili so o problemu brezposelnosti, o povzdigi kmetijstva z ozirom na močno agilacijo z onstran meje. Zbrani kmetje so ugotavljali, da je naše obmejno gospodarsko vprašanje zelo pereče in mu je treba posvetiti mnogo več pažnje kakor pa do sedaj. Tre-

ba je odpraviti prevelike gospodarske razlike z naše strani in preko meje. Našemu obmejnemu kmetijstvu je treba moralne in še bolj materialne pomoči. Zborovalci so zahtevali gradnjo ceste Prevalje—Crna—Kamnik in Prevalje—Kotlje—Slovenjgradec. Ob zaključku zborovanja je bila z velikim odobravanjem soglasno sprejeta zelo stvarna resolucija, ki naj jo merodajni krogi dobro proučijo. Na tem zborovanju je predaval inž. Teržan iz Ruš o kulturi krompirja na Kor. ter predvajal kulturno gospodarski film.

Akademija RK v Ptuj

ODLIČNO USPELA KULTURNA PRIREDITEV

Ptuj, 14. febr.

V prenapolnjeni dvorani je bila v nedeljo popoldne v Društvenem domu z zanimanjem pričakovana prireditev. Po otvoritvenem govoru g. ravnatelja Alliča se je pričel izbrani spored. Izredno zanimanje občinstva je zbudil nastop dijaškega pevskega zbora pod vodstvom g. prof. Rusa. Prav tako umetniško izvajeni kvarteti oziroma kvinteti Kabaleje, Cehovina, Krajinca. Hasla in Kvedra. Burnega aplavza je bila deležna gđ. Igljčeva. Članica mariborskega gledališča. Ljubka je bila izvirno zamišljena slika Župančičevih »Naših luči«, ki jo je na-

studiral g. prof. Baraga. G. Gregorc nam je zapeel nekaj lepih pesmi. Za zaključek so domači dijaki predvajali igro »V Ljubljano jo dajmo«, ki je lepo uspešno. Med odmori je igral orkester pod vodstvom g. dr. Krajinca. Tudi ostale točke, ki so jih izvajali dijaki, so žele mnogo uspeha. Za vse to gre izredna zahvala g. prof. Baragi, ki je ves svoj izvenšolski čas žrtvoval za prireditev. Ptujčanom se je pokazal odličnega organizatorja in skrbnega očeta dijakom. zlasti revnim. Navdušeno pozdravljane in v enec, ki so mu ga poklonili njegovi gojenci, mu je bilo prekrasno plačilo.

Kongres Jadranske straže v Zagrebu

V nedeljo je bil v Zagrebu kongres Jadranske straže, ki je bil zelo dobro obiskan. Zborovanje je vodil predsednik Jadranske straže dr. Ivo Tartaglia, ki je v svojem dolgem govoru obravnaval pomen Jadranskega morja v državnem, gospodarskem in narodno obrambnem pogledu. Zato je pozival k skupnemu delu za naše morsko bogastvo. Pri nadaljnjih točkah dnevnega reda se je razvila burna in mestoma zelo ostra debata, ki se je šele s pomirljivim govorom bivšega ministra Markovića končala. Pri volitvah je bil dr. Tartaglia ponovno izvoljen za predsednika Jadranske straže. Soglasno je bila sprejeta obširna resolucija, ki zahtuje, da vlada pri reševanju osnovnih in načelnih vprašanj med vsemi edinicami Jadranske straže sporazum in soglasnost.

o. **Diplomirala** na filozofski fakulteti zagrebške univerze gđ. Spanring Gabrijele iz Maribora.

o. **Zatec.** V nedeljo, 5. t. m., je bil sestredni občini zbor Jadranske Straže, ki je bil zelo dobro obiskan. Tudi letos je imel g. prof. L. Bizjak zelo zanimivo predavanje. Poročila funkcionarjev so bila mnogo bolj ugodna, kakor prejšnja leta, pa so jih avvoči z zadovoljstvom vzeli na znanje. Navzoče članstvo je poverilo doedajni odbor z nalogo, da vodi društvo tudi v tem letu.

o. **70-letnica dr. Josipa Pipenbacherja.** Danes praznuje 70-letnico svojega življenja gimnazijski ravnatelj in poštrovadni narodni borec g. dr. Josip Pipenbacher iz Ljubljane, ki je v Mariboru mnogo storil za slovensko stvar.

o. **Ustanovitev Osrednjega društva rejcev malih živali.** V nedeljo je bil po iniciativni banki zbor Osrednjega društva rejcev malih živali za Slovenijo. Predsednik novega društva je dr. Janko Koren, podpredsednik pa Franc Kenič iz Maribora.

o. **Banovinska skupščina Jugoslovanske Unije za zaščito otrok,** sekcija za dravsko banovino v Ljubljani bo v nedeljo 26. febr. v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti ob 1/10. uri. Z banovinsko skupščino bo združena tudi revija 20 letnega razvoja mladinske zaščite v Sloveniji. Tozadevni pregled bo podan v obliki referatov, obenem pa bo razviden iz grafičnih ponazoritev, ki bodo razstavljene v dvorani.

o. **Poroka na Brezjah.** Na Brezjah sta se poročila inž. Erdelji od St. Pavla pri Prebuldu in poštna uradnica Breznikarjeva.

o. **Ogorčenje v Ptuj.** Iz Ptujja nam piše eden izmed naših čitateljev, da so bili slovenski narodno zavedni krogi ze-

lo ogorčeni nad nemškimi nastopom g. Svengalija. Ni prav, da naši ljudje pozabljajo, od koga živijo.

o. **Tekma za najboljšo slovensko godbo.** 4. junija bo v Kranju tekma slovenskih godb na pihala. Te dni je bil v Kranju sestanek kapelnikov, na katerem je bilo videti, da je za prireditev veliko zanimanje.

o. **Požar na ljubljanskem barju.** Sinoči je izbruhnil požar v gospodarskem poslopiju posestnika Jarca v Crni vasi na Barju. Skoda, ki jo je povzročil ogenj, je precejšnja.

o. **Nesreča na Verdu.** Sinoči so bili ljubljanski reševalci klicani na pomoč na Verd, kjer so se zastupili štirje delavci s plinom, ki je nastal pri nenadni eksploziji. Njihovo stanje je resno.

o. **Kolesarka pod vlakom.** Na tržiški progi je blizu postaje Duple, vlak povozil 30-letno delavko Angelo Zaplotnik, ki se je na kolesu peljala domov. Žena ima prebito lobanjo in še več drugih zelo nevarnih poškodb tako, da je njeeno stanje v ljubljanski bolnišnici zelo resno.

Celje

c. **Goreč strop ga je ubil.** Ko je pred nekaj dnevi v Ljubnem gorelo in je bila v plamenu neka hiša in dvoje gospodarskih poslopj, je bil najbolj postrtovalen pri gašenju in reševanju 62-letni posestnik Kornšek Jakob. Rešil je že tri konje, trije so bili pa še v hlevu. Ko jih je hotel rešiti, se je sesul goreč strop in so Kornška komaj rešili. Dobil je nevarne opke in po vsem telesu in je včeraj v bolnišnici v Celju umrl.

c. **Namesto v bolnišnico v zapor.** V noči na ponedeljek so bili poklicani reševalci, da prepeljejo v bolnišnico nekega vinjenega moža, ki si je na cesti zlomil nogo. V bolnišnici pa je mož razgrajal in zabavjal in ko je zdravnik še ugotovil, da ima samo malo ranjeno nogo, so ga kar z istim avtom prepeljali v policijske zapore, da si ohladi kri.

c. **Dva grška begunca** je aretirala policija, ko sta prodajala svojo zlatino. Odnana bosta najbrže preko meje.

Ptuj

p. **Nezgoda.** V bolnišnico je bil pripoljan Kolarič Jožef, posestnik iz Rogoznice pri Sv. Rupertu v Slov. goricah, star 59 let, ki ga je pri podiranju drevoja udarila veja po glavi in mu zadala nevarne poškodbe po obrazu.

p. **Tatvina kolesa.** Izpred postojaja bolnišnice je bilo ukradeno novo moško kolo Frčee Urši, posestnici v Levanjcih pri Sv. Urbanu pri Ptuj. Ko se je mudila na obisku pri nekem bolniku, je tat izbral njeno odsotnost in izginil s kolesom, ki ga je pustila zunaj.

p. **Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost«** priredi drevlj igro »Katakomba«.

Maribor

V znamenju sodelovanja med Ljubljano in Mariborom

LJUBLJANA MORA POSTATI MARIBORU ZAVEZNIK IN OPORA OB SEVERNI MEJI

Ob priliki gostovanja ljubljanske drame v Mariboru je naslovil predsednik mariborskega Umetniškega kluba g. dr. Makso Šnuderl gostom naslednje besede:

Iz teh toliko ospornih tal med Muro in Savo neprestano živo raste slovenska narodna kultura. In sinov tu bivajočih ljudi je v teku zadnjih 80 let izrastel cel majhen svet slovenskih prepoditeljev in znanstvenikov, iz te zemlje so prihajali umetniki in dosežali vrhunce, da omenim samo Aškerca in Meška. Najboljši dokaz za to, da je kako ozemlje last naroda, da je ta narod zrel, je umetniška produkcija tega naroda na tem ozemlju, saj umetnost mobilizira najbolj zlahke sive sive naroda in preobraza njegovo duševno življenje v vidne in čutne oblike. Tak narod pa, ki ima tako bogato duševno življenje, tako močno vitalno silo in tolikšne izrazne možnosti, kakor jih dokazuje umetniška tvornost na tem severnem ozemlju skozi vso dobo, tak narod nima le pravice, da ostane, kjer je, ampak tudi da se razvija v bodočnost enakovredno velikim narodom.

Da bi v tej motni dobi to vedno in vedno povdarili pred omahljivci in nedvedni, kakor tudi pred nasprotniki, to je bil eden glavnih namenov naše združitve. Zato združuje naš klub vse umetnike iz vse h področji umetniškega delovanja na tem ozemlju. Zato neprestano manifestira na zunaj viden način dušev-

no silo naroda, ki hoče tukaj sam živeti in sam odločati o svoji usodi.

Tisoč let in več je gosposoval tukaj nad nami tu rod. V vsem tisočletju pa ni rodil ta rod, ki je trdil in še trdi, da so to njegova kulturna tla, niti enega samega moža znanosti ali umetnosti. Kaj to tuje gosposodstvo nad nami se je oživljalo neprestano z dotokom naše krvi, a globoka pravičnost je v naravi, da ostane jalovo in neplodno to, kar se izrodi.

Zdaj ste prišli Vi med nas, da započnete, upam, novo bodočnost medsebojnih stikov. Zdaj ne bomo več stali osamljeni v manifestaciji naše kulture kot najvišjega besednika za slovenstvo naše pokrajine; ne bomo več osamljeni v borbi za priznanje naše umetnosti, ki se tukaj stika s tujo kulturo. Vi postanete naš zaveznik pri prizadevanju, uveljaviti slovensko umetnost v tem mestu tako močno in tako glasno, da bodo utihnil vsi ki govore o kakih tujih kulturnih tleh in ki dvomijo, da živi tukaj naš rod z vso pravico do svobodnega življenja. Vi nam prinašate najlepšo slovensko besedo, ki je zapisana in izgovorjena. Naj bi oplajala Matica Ljubljana mladi svoj Maribor, vezala z novimi vezmi naše občinstvo k duhovnemu sodelovanju! Mi vam zato priručno stiskamo roko in vam izročamo ta venec ter vas pozdravljamo tako milega svovca, ki je prišel zato, da ne odide več.

SOKOL MARIBOR MATICA priredi v korist fonda za gradnjo Sokolskega doma

VELIKO MAŠKARADO

BOHEMSKA NOČ

PUSINA SOBOTA 18. februarja 1939 v vseh prostorih Sokolskega doma

V Veliki dvorani

Negode Jazz iz Ljubljane Valopnina din 20- White-Star-Jazz

Čitatelji izprašujejo reporterja

Radovedni čitatelji so večasih neprijetni. O tem imajo uredništva svoje izkušnje. No, s samo radovednimi čitatelji že se pridek kako na kraj, bolj sitna pa postane stvar, če so povrh še kritični. Najhuje je, kadar so čitatelji nekam lačni in željni senzacij, le-teh pa ni, vsaj domačih ne, oziroma takih, ki bi jih po njihovem mnenju list moral prinašati.

Ob takih dneh je reporter v mučnem položaju, če ga obkoli kar cel roj radovednežev in ga podvrže nekakemu križnemu zaslišanju.

»No, kaj pa je novega? Nič? Zalostno! Vi bi vendar vedno morali vedeti kaj novega, zakaj pa ste novinar? Če ne ste pa starinar, haha! (To naj bi bil dovtip!) Torej, kaj je s tistim skandalom tam v x-baru? Vse mesto govori o tem. A vi ne veste ničesar? Skandal! In kaj je s tisto tajno organizacijo, ki jo je policija baje izvohalo? Pol mesta govori o tem, vi pa samo debelo gledate... Neverjetno!»

Pusim ga obdelavati me do šestnajstinke mesta, nato se hočem rešiti s pobegom. A me že ima v rokah dama, ki je po svoje nezadovoljna z nami.

»Veste,« pravil, »saj ne rečem, da ne prinesete veliko novega. Ampak vse tako površno. O kakem zanimivem dogodku prinesete začetek, konca pa ne. Na pri mer: kako je bilo potem s tisto aktovko z 12 jurji, ki jo je izgubil tisti kaplan? Ali jo je dobil nazaj? To bi nas silno zanimalo, saj se je ubogi kaplan vsem tako smilil!»

»Res je tako,« pritrjuje druga dama. »Ti časopisi naredo človeka samo nerovnega. Danes planejo ven s tako senzacija, da ljudje komaj čakajo, kaj bodo jutri še brali o tem, pa nič več nič! Tako ne veš prav, ali je bilo tisto res ali ne. Pred leti sem brala v nekem mariborskem listu, da ima gospod Guštinčič v svoji garaži avto Grete Garbo, menda je bil to prvi njen avto, — pa me še danes ima radovednost, kaj in kako je bilo potem s to zanimivo —»

»Toda, milostiva,« ji sežem v besedo, »oprostite, to svojo radovednost bi pa

res že davno lahko sami utešili. En skokec tja h g. Guštinčiču, pa bi vse zvedeli. Saj je sila priazen in vljuden človek —»

Kakor da sem dregnil v sršenovo gnezdo, tako se zdaj vsi zakadijo v mene: »Oho, zakaj so pa časopisi tu! O takih stvarih treba vedno pisati. To je zanimivo in je tudi reklama za Maribor!«

»Tako je me zgrabi zdaj novodollec. »Povejte: kako da vaš list zadnjič v poročilu o Sokolskem plesu ni omenil tiste zanimive izjave nekega gosta inozemca, menda modnega risarja iz Pariza, ... A, vi ničesar o tem ne veste? Torej poslušajte, kaj je rekel: Vdajset let že potujem po svetu, ogledal sem si na tisoče žensk vseh narodov in plemen, toda najlepše noge, kar sem jih kdaj videl — moje strokovnjaško oko me ne vara —, voila, ima tistale dama ... in pokazal je na dotično plesalko. Kaj pravite k temu, ha? Mar ni to senzacija za Maribor? Najlepše noge na svetu ima naša ženska, Slovenka, Sokoljica!«

Zdaj pa nastane prepriček v kolu mojih inkvizitorjev samem. Navzoče dame so namreč tu soglasnega mnenja, da takih reči bolje ne obešati na veliki zvon. To je mladim puncam lahko samo v kvar. Prosimo vas, gospodje, kaj pa iz hujša dobrega za taka dekleta iz tistih lepotnih tekem? Saj beremo o tragični usodi marsikatero kraljice lepote. Ena je izvršila samomor, druga je zblaznela, ono so ubili, ta je postala celo zločinka, tretja je dobila moža, ki jo vsak dan pretapa ...»

Med to debato izmučni reporter hitro posprebje svojo črno kavo in se izmuzne iz bufeta, vendar ga med vrati še vjame nekdo z vprašanjem: »Halo, kako pa je bilo s tisto lepo mlado ciganko tam na Ptujskem polju, ki jo je hotel poročiti odlični mariborski reporter, pa —»

»Da, da!« pokima reporter. »Pravkar hitim, da prinesemo to senzacijo še danes!«

Ne pozabi naročnine!

Na smrt obsojeni morilec izpuščen

Včeraj je bil 49 letni bivši posestnik Karl Beve iz Virštanja pri Podčetrtku, ki je bil v tukajšnji kaznilnici, obveščen, da je pogojno odpuščen. Izredno je bil srečen, saj je bil že skoraj na večalih. Mož je bil leta 1923 v Celju pred protimni sodiščem zaradi umora svojega tasta obsojen na smrt na večalih. Beve je napravil priziv in je bil kasneje pomiloščen na 16 letno težko ječo. Celih 16 let je

preždel v zaporih in mislil na svojo 73 letno mater, ki živi v Virštanju in na svojo ženo, ki je po 11 letih njegove kazni zahtevala ločitev. V razgovoru z našim reporterjem je Beve pripovedoval, kako bo sedaj pričel novo, pošteno življenje. Skušal se bo pomiriti s svojo ženo in urediti svoje zanemarjeno posestvo. Najprej pa gre obiskat svojo staro mater, ki ga že nestrpno pričakuje.

Občni zbor RK na Pobrežju

Preteklo nedeljo je bil v dvorani pri Klemenškem občni zbor tukajšnjega krajevnega odbora R. K. Zboru je prisostvovali tudi predsednik okrajnega odbora R. K. g. dr. Jančič. Predsednik šol. upravitelj g. Janko Živko je podal situacijsko poročilo. Iz poročil posnemamo, da je pobreški R. K. na poti prebujanja in novega razmaha. V zadnjih dveh letih se opaža vsestranska delavnost. Tekom minulega leta je šolska mladina uprizorila v prid R. K. krasno čtečev. Živkovo spevigr Poštelski zaklad, ki je prinesla blagajni R. K. precejšnji znesek. Tudi znani septet bratov Živkov je z izbranim koncertnim sporedom nastopil v isti namen. Pokazala se je tudi izredna aginost pri nabiranih akcijah za vse svete na pokopališču. Iz nabranih darov in drugih dobrotnih prispevkov, ustanov in zasebnikov, je bilo obdarovano za božičnico 220 revnih šolarjev in še je ostalo nekaj v blagajni. To so sadovi truda polnega, nebesnega in človekoljubnega dela. — Novi krajevni odbor je bil takole sestavljen: predsednik dosedajni preds. g. Živko Janko, šol. upr.; podpreds. dosedajni podpreds. župan g. Stržina Karl; tajnik Kogot Jože, učitelj, in blagajnik učitelj Balt Franc.

Gimnazijsko podporno društvo na klasični gimnaziji

Ob stoletnici obstoja mariborske gimnazije leta 1858. se je v spomin na ta jubilej ustanovilo Gimnazijsko podporno društvo, ki je imelo torej preteklo leto svojo osemdesetletnico in je med najstarejši društva v Mariboru. Društvo ima namen, pomagati po svojih močeh revnim dijakom s posojanjem učnih knjig. Tako prihrani društvo dijakom, ki so po veliki večini otroci revnih staršev, velike vsote. V zadnjih petih letih je izdalo društvo za nakup novih učnih knjig din. 30.300.—, kar v času sedanje gospodarske stiske ni malo. V tem mesecu bo začelo Gimnazijsko podporno društvo razpošiljati dobrotnikom prošnje za denarne prispevke, da si nabere sredstev za pomoč revnim dijakom v prihodnjem šolskem letu. Odbor prosil, da ne zavržete priložne poštne položnice.

Kultura

Gostovanje ljubljanske drame v Mariboru

Nikoli se nismo še tako jasno zavedali, v čem izpopolnjuje Maribor kot drugo, naše kulturno središče Ljubljano, kakor ob gostovanju ljubljanske drame pretekli petek. To, kar nam je razodelo to gostovanje, je odkritje, ki bi zaslužilo obsežno studio, za katero pa žal na tem mestu in ob tej priliki ni prostora. Spoznali smo, da imamo v dveh središčih dva stila, ki nista le naključje, ampak globlji izraz psihološkega bistva ljudstva in pokrajine. Kranjska je bolj lirična. Štajerska bolj epična, ali ako hočete: tam je več romantike, tu več realizma. In ta razloček se kaže v vsem: v literaturi, likovni umetnosti, igralstvu itd. V literaturi ni le naključje, da je dala prav Štajerska našega najmočnejšega epika Aškercarja in v najnovejšem času celo vrsto neorealstov; tudi ni le naključje, da štajerska likovna umetnost ne pozna impresionizma, ki je še vedno v čisti v Ljubljani, kakor tudi ne nazadnje, da imamo v Mariboru realistično usmerjeno, v Ljubljani pa bolj od realizma odmaknjeno gledališče s patosom, ki ustreza nekako bistvu slovenske moderne v literaturi, v slikarstvu impresionizmu in v gledališču stilizirani igri, ki ima svoje izhodišče morda v ekspresionizmu, čeprav s pravim ekspresionizmom nima dejanskega

opravka. To sta dve različni smeri in zato tudi v gledališču dve različni šoli. Mariborsko gledališče je po režiji, igri in besedi realistično in upodablja tako celo tudi Cankarjeva nerealistična dela, ljubljansko pa ima svoj patetični stil s stilizacijo igre, govora in mimike, ki ustreza nekako stilu Cankarjeve literature. Kritika, ki hoče pravilno oceniti kako umetnino, se ne sme nikoli postaviti na stališče katerega stila, kajti ves zgodovinski razvoj umetnosti vseh panog nam dokazuje, da je mogoče ustvariti aдекватne umetnine v vseh stilih. Zato tudi ne moremo govoriti o višji ali nižji umetnosti mariborskega ali ljubljanskega gledališča. — Obe sta enako pomembni za našo gledališko kulturo in se dejansko neverjetno medsebojno izpopolnjujeta. Edino, kar mariborskemu gledališču še manjka in v čemer zaostaja za ljubljanskim, je kultiviranost odrske govorice. Pri tem pa ne mislim morda samo na modulacijo in naglas slovensčine, ampak tudi na samo tehniko govora, ki nekaterim mariborskim igralcem manjka. Tu manjka celo sama dihalna tehnika, ki jo ljubljanci na splošno stajno obvladajo. Naj bi pravo gostovanje napotilo naše igralce in igralke, predvsem pa režiserje, da bi po-

svetili posej temu vprašanju več pažnje! Z odstranitvijo tega nedostatka bi dosegli raven, ki bi nam dajala morda celo prednosti pred Ljubljano. G. Ciril Debevec si je kot režiser zamislil vzporeditev Cankarjevih »Hlapcev« v stiliziranem igralškem stilu s primerno patosa, ki je že star rekvizit ljubljanske drame, izviračo dejansko še iz predvojnih časov. Ta stil ustreza popolnoma stilu Cankarjevih odrskih del in jim je na vsak način bližji kakor naš realizem, toda nobenega dvoma ni, da je realistični stil bližji sedanjim generacijam. Zato nas prav nič ne preseneča uspeh Mariborčanov s »Kraljem na Betajnovi« pri ljubljanskem občinstvu. G. Debevec je v svojem stilu ostal dosleden, zato zasluži s tega zrišča presojano vse priznanje, in mariborska predstava »Hlapcev« je bila v celoti vzorna. Videli smo, da je režiserjeva roka posegla v vse detaje in oblikovala vse prizore do zrel celote. To, kar so nam ljubljanci pokazali, je bil vsesokoli pristni Cankar iz zlate dobe njegovega ustvarjanja in ambienta. Najbolj dosleden v tem stilu je kot igralce G. Debevec v ulogi učiti, Jermana, dasi ni v vseh petih dejanjih enako močan. Poleg njega je celotno pogodila ta stil ga. Boltarjeva kot učiteljica Lolkja; zlasti vidno v zadnjem dejanju. Vsi drugi so bili od tega stila več ali manj bolj oddaljeni. Klasično je ustva-

m. Žile si je prerezala 17-letna tovarniška delavka Stanka L. s Sladke gore. Obupanko so prepeljali v mariborsko bolnišnico. * Očetno kisline je pila 15-letna učenka Francka D. iz Fraihajma na Pohorju. Pravčasna zdravniška pomoč je deklici rešila življenje. Vzrok poskušenega samomora 15-letnega dekleta je baje ne srečna zaljubljenost. * Klub absolventov trgovske akademije v Mariboru, priredi v četrtek, dne 16. t. m., ob 8. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice predavanje »Gospodarski in politični pomen Sredozemlja«. Predaval bo g. dr. Stojan Pretnar, odvetnik iz Maribora. * Enkrat na leto pozabite na vse skrbi in težave in se zabavajte od srca. Najlepa priložnost za to bo »Bohemska noč« na pustno soboto, dne 18. februarja, v Sokolskem domu. Sijajne dekoracije, odlične godbe, senzacionalna presenečenja! Na svidenje! * Zakaj v Nico, Monakovo, Pariz, ... Vam bo nudila letošnja »Bohemska noč« na pustno soboto, dne 18. februarja, v Sokolskem domu mnogo več! Rendezvous zabave željnih! Revija mask! Dragocene nagrade najoriginalnejšim in najlepšim maskam! Senzacionalna presenečenja! Pridite vsi!!! * Vrhunec predpusta bo tudi letos »GALA REDUTA« ISSK Maribor na pustni torek, 21. febr., v Sokolskem domu. Bogale nagrade za najlepše maske, razna presenečenja. Predprodaja vstopnic pri »Putnik-u«. * Karneval v Rušan. Na pustno zabavo v Sokolskem domu v soboto, 18. febr. bo vozil poseben Putnik-ov avtobus. Cena vožnje din 20.—. Prijave do petka zvečer pri Putnik-u. * Poročne prstane prodaja po teži M. Jiger-jev sin, juvelir, Gosposka 15. Prodaja tudi na obroke brez povijanja cen.

Neznanan e? obrnite se na grafologa Karmaba

ki se odlikuje posebno z analizo člo vsakega značaja, dea na stro- o znenavni baz grafologije, daje vsakemu za nasto- pajoče dogočke pismente na- vete, ki Vam bodo koristi vsa bodoča življenja. Obiske sorte ema v Mariboru, Hotel Zamore, vsak dan od 9.-12. dopol in od 15.-19. ron. Odgovarja tudi na doš- o korespondenco. V Mariboru ostan- do 20. t. m

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA.

Drugi dan žrebanja:

Din 200.000.—	: 99298
Din 60.000.—	: 58460
Din 35.000.—	: 20875
Din 30.000.—	: 27824 47125
Din 25.000.—	: 32319
Din 20.000.—	: 27977 37691 80264 93746
Din 15.000.—	: 9768 21927 39588 87089
Din 12.000.—	: 29733 57598 77202 91058 92333

Din 10.000.—:

226 1049 2203 5376 12830 14155 21419
25805 26803 29785 41013 41952 42217 48543
49947 51019 74782 80955 37578 99066

Din 8000.—:

2524 4142 6925 23928 23900 25122 25842
26185 30547 31430 32856 34325 36343 42705
43067 44051 47573 50097 51855 61687 71618
70546 79002 81286 85246 87556 91037 94084 97777

Din 6000.—:

360 7762 9847 24397 30167 30939 31133
31385 32027 32443 32616 48318 48515 49775
55038 58383 69495 70002 72162 80906 86097
89365 92453 97947

Din 5000.—:

2478 10236 10720 15838 21255 32334 33880
34310 42464 47847 55130 84879 94680 96065
93041 99748

Din 3000.—:

6962 12720 13554 15850 24854 28667 30789
36293 40138 42958 44970 50178 54146 57229
58111 58338 60349 60604 71599 73013 71431
80181 83433 90806 91993.

Pooblaščen glavna kolektorica drž. razredne loterije bančna sostavilnica BEZJAK, Maribor, Gosposka ulica 25.

GASILSKA ČETA V PESNICI

Za mariborske goste bo na razpolago tudi avtobus čb 3 uri dopoldne z Glavnega trga

vabi na svojo PUSTNO VEŠELICO

v nedeljo 19. februarja, v gostilni Kerenčič Maske dobrodožle — Svira mariborski jazz Bufet v ta tri režiji tudi avtobus čb 3 uri dopoldne z Glavnega trga

m. Zile si je prerezala 17-letna tovarniška delavka Stanka L. s Sladke gore. Obupanko so prepeljali v mariborsko bolnišnico. * Očetno kisline je pila 15-letna učenka Francka D. iz Fraihajma na Pohorju. Pravčasna zdravniška pomoč je deklici rešila življenje. Vzrok poskušenega samomora 15-letnega dekleta je baje ne srečna zaljubljenost. * Klub absolventov trgovske akademije v Mariboru, priredi v četrtek, dne 16. t. m., ob 8. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice predavanje »Gospodarski in politični pomen Sredozemlja«. Predaval bo g. dr. Stojan Pretnar, odvetnik iz Maribora. * Enkrat na leto pozabite na vse skrbi in težave in se zabavajte od srca. Najlepa priložnost za to bo »Bohemska noč« na pustno soboto, dne 18. februarja, v Sokolskem domu. Sijajne dekoracije, odlične godbe, senzacionalna presenečenja! Na svidenje! * Zakaj v Nico, Monakovo, Pariz, ... Vam bo nudila letošnja »Bohemska noč« na pustno soboto, dne 18. februarja, v Sokolskem domu mnogo več! Rendezvous zabave željnih! Revija mask! Dragocene nagrade najoriginalnejšim in najlepšim maskam! Senzacionalna presenečenja! Pridite vsi!!! * Vrhunec predpusta bo tudi letos »GALA REDUTA« ISSK Maribor na pustni torek, 21. febr., v Sokolskem domu. Bogale nagrade za najlepše maske, razna presenečenja. Predprodaja vstopnic pri »Putnik-u«. * Karneval v Rušan. Na pustno zabavo v Sokolskem domu v soboto, 18. febr. bo vozil poseben Putnik-ov avtobus. Cena vožnje din 20.—. Prijave do petka zvečer pri Putnik-u. * Poročne prstane prodaja po teži M. Jiger-jev sin, juvelir, Gosposka 15. Prodaja tudi na obroke brez povijanja cen.

m. Zoroča lekarniška služba: lekarna pri Načnu, Gosposka ul. 12, tel. 28-12; lekarna pri Anžetu varhu, Aleksandrova c. 33, tel. 23-13.

Kino

- * Grajski kino. Danes prekrasan film francoske produkcije »Pariz«. V glavni vlogi Harry Baur.
- * Kino Esplanade. Danes zadnjič Ganhofer-jev film »Spomladni vihar«. Od sreče veliki zimske sportni in ljubavni film »Ljubav v Engadinu« z Louis Trenker-jem.
- * Kino Union. Do vključno petka sijajen francoski vefilim »Vihar« z znamenitim »Napoleonom« Charles Boyer-jem v glavni vlogi.

Mariborsko gledališče

Torek, ob 20.: »Na ledeni plošči«. Red C. Sreda: Zaprt. Četrtek ob 20.: »Automelody«. Red D.

ril lik župnika g. Milan Skrbinšek. Kot močni igralci velikih kvalitiet so se nam pokazali še g. Potokar v ulogi učitelja Komarja, izvrstni g. Lipah v ulogi učitelja Hvasvite in vsesokoli prepričevalni g. Cesar v ulogi kovača Kalandra. Dognan umetnik je dalje g. Gregorin, ki je upodobil nadučitelja, tudi vsi ostali so v manjših ulogah izpričali več ali manj svoje igralске stvariteljske moči: g. Gale, Murgelj, Pretnar, Plut in Sver kot zdravnik, poštar, župan, pianec Pisek in kmet Nace. Med danami nismo opazili tako velike doganosti in oblikovalne moči, kakor pri igralcih, vendar moramo priznati odlične sposobnosti zlasti nekaterim in v prvi vrsti — razen že omenjene ga. Boltarjeve — g. Polonci Juva nova, ki je odigrala Kalandrovko, ter ge. Miri Danilovi v ulogi učiteljice Geni in ge. Gabrieljevičevi v ulogi učiteljice Minke. Ga. Vida Juva nova v ulogi županove Ančke ni imela prilike razviti vseh svojih osebnih sposobnosti, ga. Rakarjeva je pa pokazala tudi z nemo igro Jermanove matere lepo sposobnost v okviru sicer pičlih možnosti. Navdušenje, s katerim je mariborsko občinstvo ob do zadnjega prostorska razprodanem gledališču sprejelo ljubljanski dramski ansambel, je pokazalo, da je pravilno domlelo ljubljanske kvalitete in da bi bil ta ansambel vedno dobrodoel v naši obravski slovenski metropoli. ..

Gospodarstvo

Gospodarski proračun Slovenije

BANOVINSKI PRORAČUN ZA 1939-40 SE JE ZARADI NARAŠČANJA POTREB SPET POVIŠAL, VENDAR PA MERODAJNI ČINITELJI ZATRBUJEJO, DA SE DAVŠČINE NE BODO POVEČALE

V Ljubljani je pričelo včeraj X. zasedanje banskega sveta, ki velja pretrestu novega banovinskega proračuna za proračunsko leto 1939-40. Predlog novega proračuna se v postavkah bistveno ne razlikuje od prejšnjega, pač pa je mogoče ugotoviti, da se zadnja leta vsak proračun nekoliko poveča. Tako se je novi proračun v primeri s proračunom za 1938-39 povečal za okroglo 6,3 milijona din. Merodajni činitelji zagovarjajo to rastoče povečanje proračunov s tem, da rastejo razne potrebe, vendar pa ob enem podarjajo, da ta povečanja ne bodo padla v breme povečanih davčnih dajatev.

Posamezna poglavja novega proračuna izdatkov v primeri s poglavji tekočega proračuna so naslednja (v milj. din.):

	prorač. predlog 1938-39	1939-40
občni odd.	6,79	7,19
upravni odd.	1,26	1,32
kmetijski odd.	9,83	9,53
prosvetni odd.	22,62	25,57
tehnični odd.	37,55	40,07
narodno zdravje	12,75	12,94
finančni odd.	16,67	18,91

trgovina, obrt, ind. 2,83 3,22
prispevek ban. podj. 16,01 16,29
rezervni krediti 1,00 1,00
Skupaj . . . 130,01 136,30

Dohodki novega proračuna pa so predvideni naslednje:

doklade	68.342.500
delež pri skupnem davku na posl. pr.	2.900.000
trošarine	39.550.000
davki in takse	19.000.000
okkupnina za osebno delo	100.000
razni dohodki	2.956.400

Skupaj . . . 136.298.900

Za ponovno povzicanje proračuna se bo našlo kritje v višjem donosu banovinskih davščin. Doklada ostane neizpremenjena s 50% občne doklade, 5% cestne, 5% zdravstvene in 35% solske doklade. Dohodki te doklade so predvideni z večjim donosom. Donos trošarine ostane v glavnem neizpremenjen, povzican je le donos trošarine na jedilna olja. Znižan pa je predvideni donos trošarine na električni tok. Skoraj neizpremenjen je tudi predvideni donos banovinskih davščin.

Tekstilna industrija v škripcih

PREMALO DEVIZ ZA UVOZ IZ NEKLIRINSKIH DRŽAV. — NEMCIJA PREPOVEDUJE IZVOZ BOMBAŽA. — ITALIJA ZAHTEVA ZANJ SVOBODNE DEVIZE. — DELAVSTVO NAJBOLJ PRIZADETO.

Menda se nikjer tekstilna industrija v naši državi zadnje čase tako ne bori z različnimi težavami kot ravno v Mariboru, ki je središče tekstilne industrije v državi. Ni morda težava v odjemu, nasprotno, konjunktura je celo zelo ugodna, ker je zaščitna carina zadostna za razvoj te važne industrije. Ovine so v dobavi potrebnih surovin. V prvi vrsti bombaž. Podjetja bi v Mariboru lahko zaposlila še več brezposelnih, s čimer bi vršila važno socialno nalogo, toda ne gre. Tovarne so celo prisiljene omejiti obrat in odpušiti nekaj delavcev, ker ne morejo toliko proizvajati, kakor bi lahko, če ne bi bilo takih težav z bombažem.

Tudi naša država stremi za tem, da se domača produkcija bombaža kolikor mogoče povzdigne in da bo blago čim bolj popolnejše. V Južni Srbiji se vsako leto poseje večja površina z bombažem, ker sta zemlja in podnebje tam zelo ugodna. Seveda je produkcija bombaža pri nas šele v povojih in tudi kakovost vlaken še nikakor ne zadostuje. Obstajajo posebni laboratoriji, kjer se križajo poedine vrste bombaža in delajo poskusi. Res se kakovost vsako leto za nekaj odstotkov boljša, in tudi množina pridelane blaga je od leta do leta večja. Ni dvoma, da bomo čez deset, morda tudi dvajset let od inozem-

skega bombaža popolnoma neodvisni, za enkrat pa smo še skoraj popolnoma nani navezani.

Bombaž se je doslej v glavnem kupoval v Angliji, ker je ameriško, egiptsko in deloma indijsko blago še najboljšo. — Anglija pa ni sklenila z Jugoslavijo kliringa in zato je treba plačevati bombaž s svobodnimi devizami, ki nam jih na manjka, zaradi česar se uvoz iz neklirinskih držav omejuje, kolikor le gre. Ze dve leti obstaja določba, da smejo dobiti tovarne devize za nakup bombaža le tedaj, ako kupijo gotovo količino tega blaga v inozemstvu. Ker potrebujejo podjetja ogromne množine bombaža, kupijo ves domači pridelki, čeprav ustreza zahtevam le do gotove meje, samo da morejo uvoziti potrebne množine inozemskega blaga. Sedaj pa je naenkrat izšla naredba, da se dovoljujejo devize le za polovico lanskega uvoza bombaža, kar je za naše tekstilne tovarne seveda ves premalo. Deviz nam primanjkuje, ker tudi izvoz v neklirinske države ni zadovoljiv.

Kaj napraviti? Če se ne da dobiti dovolj bombaža iz neklirinskih držav, potem ga je pač treba iz onih, s katerimi imamo kliring, to je v prvi vrsti iz Nemčije ali Italije. Toda tu so težave še več-

je. Nemčija od novega leta dalje sploh ne dovoljuje več izvoza bombaža, ker ga sama premalo dobiva iz istih razlogov kot mi. Razlika pa je v tem, da se mora Nemčija še bolj boriti za devize kot mi. Nemčija torej odpade, preostaja nam le še Italija, ki dobiva iz prekomorskih dežel ogromne množine bombaža in ga v velikih množinah prodaja dalje v inozemstvo, kakor je to tudi v Nemčiji. Glede bombaža sta obe državi le posredovalki. Toda Italija ve, da se bombaž, ker ga povsod nujno potrebujejo, dandanes plačuje tako rekoč z zlatom, in zato tudi dovoljuje izvoz le za svobodne devize.

Iz tega skrajno neugodnega položaja za enkrat ni videti povoljne rešitve, take namreč, da bi dobila naša tekstilna industrija dovolj bombaža, državi oziroma Narodni banki pa ne bi bilo treba beliti si glave, kje vzeti devize za plačilo tega naših tekstilnih industrij tako važnega blaga. Dejstvo je, da je zaradi težav pri nakupu bombaža najbolj prizadeto naše delavstvo, ki mora navadno plačevati vse račune, če gre industrij kaj navzkriž.

g. Železniški blagovni promet je 1938

Sport

Drugi dan tekmovalja v Zakopanih

V STAFETEM TEKU 4x10 KM JE ZASEDLA JUGOSLAVIJA 9. MESTO MED 10 NARODI — ZMAGALI SO FINCI — POMANJKANJE SNEGA

Včeraj se je tekmovalje za smuško svetovno prvenstvo v Zakopanih na Poljskem po sponoru nadaljevalo s stafetnim tekom, kjer je tekmovalo 10 stafet. Nadaljevanje tekmovalja je vsled velikega pomanjkanja snega postalo že jako problematično, skoraj gotovo pa je, da bodo prireditelji morali vsaj nekatere glavne smuške discipline odpovedati, posebno pridejo tu v poštev smuški skoki. kajti skakalnice so skoro že popolnoma gole.

Čeprav je bil start in cilj za stafetni tek predviden v stadionu, kjer je bilo pripravljeno že vse za gledalce in radijski prenos tekmovalja, so morali radijski snemilni prilik tudi to tekmovalje prenesti v višino 1300 m ter je bil s tem vsak prenos onemogočen.

V velikem snežnem metležu je nepriznako prišlo do ostre borbe za prvo mesto med Finsko in Švedsko, Norve-

porastel v primeri z 1937 ter je bilo skupno naloženih 1,791.000 vagonov blaga.

g. Podporni zadrudni fond. Kmetijski minister je podpisal pravilnik o uporabi fondov za podpiranje združništva. Ta pravilnik predvideva podpore zadrudnim zvezam za revizije, zadrudno solstvo in vzgojo, za pospeševanje proizvodnega združništva ter za rezervni fond zadrudne banke, če bi se ta osnovala kot se je svojčas predvidevalo.

Borsna poročila

Devize. Ljubljana. Amsterdam 2354—2392, Berlin 1762,12—1779,88, Bruselj 739—751, Curli 995—1005, London 205,17—208,37, New York 4360,50 do 4420,50, Pariz 115,70—118, Praga 150,65 do 152,15, Trst 230,65—233,75.

Elektr. Zagreb. Drž. papirji: voja škoda 470—472,50, 4% agrarji 60,75—61,50, 4% sev. agrarji 60,50—61,50, 6% begl. obv. 89,50—90, 6% daljn. agrarji 89,50—90, 7% stab. pos. 98,25—99, 7% inv. pos. 99,50—100,50, 7% Blair 94 do 94,50, 8% Blair 100,25—101. Delnice: Narodna banka 7800, PAB 224—230, Trbovlje 187—190.

žani, ki so tudi veljali za favorite, niso toliko stopili v ospredje. Preseneča tudi jako ugoden plasma Italije in Francije. Naša stafeta se je za malenkost za domačo poljsko plasirala na predzadnje mesto ter je pustila za seboj še Madžare. Tehnični rezultati so sledeči:

1. Finska 2:08.35, 2. Švedska 2:09.43, 3. Italija 2:13.38, 4. Norveška, 5. Švica, 6. Nemčija, 7. Francija, 8. Poljska, 9. Jugoslavija (Smolej, Kerštajn, Žemva, Klancnik Lojze) 2:22.49, 10. Madžarska.

Danes se bo tekmovalje nadaljevalo s slalomom moskih in žensk, favoriti v tej disciplini so Nemci, ki so zmagali že v smuku, ter si bodo tako priborili tudi prvenstvo v alpski kombinaciji. Naši radijski oddajniki Beograd in Zagreb bosta podali poročilo na ploščah od 20. do 20.15.

WESTHAM UNITED V ZAGREBU

Westham United, ki je na turneji Gradjanskega v Angliji porazil Zagrebčane z rezultatom 1:0, je v načelu sprejel poziv Gradjanskega za odigranje revanšne tekme v mesecu maju, zaprosil pa je Gradjanskega, da mu zagotovi še nekoliko tekem z jugoslovanskimi klubi.

NEMŠKI TEAM PROTI JUGOSLAVIJI

Nemška nogometna zveza je že nominirala reprezentanco, ki bo 26. II. igrala proti našim izbranim igralcem v Berlinu. Moštvo je sestavljeno tako: Klot (Schalke 04), Jones (Fortuna, Düsseldorf),

Streite (Bayern, München), Kiesinger (Schweinfurt), Tibulski (Schalke 04), Kupfer (Schweinfurt), Biallas (Duisburg), Stroh (Ostmark, Dunaj), Gauhel (Niemersdorf), Hahnemann (Admira, Dunaj), Urban (Schalke 04).

s. Tekmovalec SK Železničarja Krajinčev Leopold nam naproša za ugotovitev, da ob priliki jun. teka na 9 km na Pesku ni startal izven konkurence, temveč je prevzvil progo kot poslednja kontrola, zato tudi ni mogoče primerjati njegovega časa s časom ostalih.

ELAINE HAMILTON

ZELENA SMRT

DETEKTIVSKI ROMAN

Keppel je pritrđil, toda njegov izraz je dokazoval, da ni tega nič kaj preveč vesel.

»In potem,« je nadaljeval inspektor, »pojditu h gospodu Richardu Selcottu in recite, da bi radi govorili s tajnico.«

»Kako se imenuje?«

»Vem, da je to ženska,« se je Reynolds izognil.

»Kaj naj ji rečem?«

Reynolds je poklical taksi in odprl vrata.

»Recite ji,« je slavnostno odgovoril mlademu izumitelju, »da sem ji našel bližnjo žensko sorodnico. Ne pozabite, prosim, recite natanko: bližnjo žensko sorodnico.«

»Pačakajte trenutek, inspektor,« je bojeje zaklical Keppel, ko je prišel šofer za vzvod. »Kaj bo z odgovorom?«

»Odgovor, mislim, bo — odkritost,« odgovoril Keppel. In laz si mislim, da me boste prav kmalu obiskali. Z Bogom, gospod Keppel!«

Smehljaj je izginil z Reynoldsovega obraza, ko je v avtu yzel iz žepa majhen zapisnik in pregledoval svoje vsako-

dnevne zapise o vremenu v Londonu in okolici.

Prav pogosto so se ti zapisi izkazali koristne. Povedali so mu, da je v Londonu po več kot štirih dnevih deževalo sinovič med pol osmo in enajsto uro. Neobičajno vreme za londonski januar. Toda Reynolds niso zanimale vremenske nepravilnosti. Samo čutil se je, zakaj so bili čevlji gospoda doktorja Tylerja pokriti z blatom, če ni bil že tri dni z doma.

STRINAJSTO POGLAVJE.

Ime v povrnaku.

Zroč za odhajajočim taksametrom inspektorja Reynoldsa, je Patt Keppel premišljal, ali je v inspektorjevi glavi vse v redu.

Pet let je delal z doktorjem Tylerjem in je imel razumevanje za človeške izrednosti in nenormalnosti. Ampak človek ne pričakuje, da jih bo našel povečane v razgovoru iz inspektorjem oddelka za kriminalistiko!

Zdaj je bil inspektor kakor izklesan spomenik trde rasnosti, zdaj spet je videl Keppel v Reynoldsovih sivih očeh

humor in to oboje se je posebno jasno videlo, ko mu je inspektor dajal svoje mišljaje o Selcottovi tajnici.

Keppel je zmignil z rameni in se vrnil domov. Dal je Reynoldsu objubo in ni mora izpolniti. In et izmed pritičelnih sob je bila pisalna miza. Skrbno je dal svojo formulo v veliko ovojko, priložil pojasnilo za ravnatelja svoje banke, zapečatil, napisal naslov, prilepil znakmo in nesel pismo v najbližji poštni nabiralnik.

»Temu človeku detektivu se niti ne sanja o vrednosti časa,« je nejevoljno tožil doktor Tyler, ko je prišel Keppel končno v laboratorij.

Keppel mu je pojasnil svojo zamudo in ga prosil, da mu dovoli eno uro prostega časa, ker ima neko pot za inspektorja.

Doktor je gledal nejevoljno, če ne jezno.

»Pravite, da ste dali formulo na pošto po izrečni želji tega človeka?«

»Da, gospod. Moral sem poslušati, ker je bil to moj prekleti plin, ki je zakrivil umor,« je odgovoril Keppel.

Stari učejak si je popravil naočnike in se spet nagljal nad drobnogled.

»Morda je imel prav,« je mirno pritrđil. »Vrnite se, čim prej morete. Imam tukajje neizmerno zanimiv izsledkek, ki vam ga hočem pokazati.«

Keppel je pozvonil pri Selcottovih vratih in rekel, da bi rad govoril s tajnico.

V knjižnici, kamor so ga peljali, je bila deklica. Njena zlata glava je bila sklonjena nad nekimi listinami. Ko so se vrata odprla, je dvignila glavo in privzdignila od presenečenja tudi obrvi.

»Halo!« je zaklicala s svojim hladnim, posmehljivim glasom. »Ali ste prišli pregledovat plinomere ali pa je to prijateljski obisk?«

»Ni ti, niti ono,« je odgovoril Keppel, osupel, ker je našel tukaj Celijo Burnetovo.

Celija je naglila glavo k ramenu in si ga je skrbno ogledovala.

»Vnetje jeter, mislim,« je zamomljala, nato pa glasneje dodala: »Kako se godi vaši soprog?«

»Izvrstno, hvala!« se je pačil Keppel.

»Kako se godi vaši teti?«

Celija je pritisnila majhen robček na obraz.

»Ne morem govoriti o tem, gospod Keppel,« je momljala z zlomljenim glasom. »To je prišlo tako strašno naglo. Izgubila sem jo.«

Keppel je sumljivo zrl na gospodično Burnetovo. Prisegel bi bil, da so se nene vjoličaste oči res schiejale nad robčkom, on pa v tistem trenutku ni bil za šale.

»Zelo žalostno in zelo naglo,« je odgovoril. »Imam zelo važno poslanstvo za tajnico gospoda Richarda Selcotta. Pro-

Grozna najdba sredi Celja

V POTOKU KOPRIVNICI SREDI MESTA SO DAVI NASLI MRTVO ŽENSKO TRUPLJO

Celje, 14. febr.

Celjanom je še dobro v spominu Zakrajškova, ki so jo pred nekaj meseci našli umorjeno ob Voglahtu. Danes dopoldne pa se je raznesla po mestu vest, da leži v potoku Koprivnici sredi mesta truplo neke ženske. Ko je šel davi proti mestu na delo Franc Mlakar po poti ob Koprivnici, je 15 metrov od brvi pri cerkvi Sv. Dulja zagledal v potoku truplo, ki je ležalo na trebuhu. Iz vode se je videl le del telesa in nekaj obleke. Na kraj grozne najdbe se je takoj podala komisija. Truplo so izvlekli iz vode na breg, kjer je komisija ugotovila, da na truplu ni nobenih znakov poškodb in nasilja ter da je ženska stara okoli 50 let. Na kraju nesreče je potok globok okoli pol metra, dohod na obrežje na levi strani pa je ponočni zaprt.

Identitete trupla za enkrat še niso ugotovili. Več ljudi pa pravi, da gre za neko »kartišlogarico« iz Nove vasi, ki je rada pila ter ni izključeno, da ni sama zašla v vodo, kjer je tragično končala svoje življenje.

Danes proti poldnevju je polietja ugotovila, da je utopljena **Galšek Marija**, stara 57 let, iz Lopate, kjer je stanovala pri Salamunu. Sinoči je bila pri sinu, ki se uči pri vrtnarju Zelenki na Krekovi cesti. Ob 9. zvečer je odšla in zanjo je potem izginila vsaka sled. Morda se je napotila na obisk kam v Novo vas in na še nepojasnjen način padla v potok. Voda jo je verjetno odplavila proti mestu. Kraj, kjer se je utopila, bo mogoče ugotoviti po vreči premoga in perila, ki ga je nosila s seboj in se bo našlo na kraju nesreče.

Napad na predsednika slovenskih fantov

PRI ŽENITOVANJSKEM OBČAJU SO FANJE NAPADLI PREDSEDNIKA ODSIKA SLOVENSkih FANTOV V ŠMARTNEM PRI VOJNIKU IN GA TEŽKO POŠKODOVALI

Celje, 14. febr.

V Šmartnem pri Vojniku je bila včeraj neka poroka. Pri občaju, ki mu pravijo »oglarjenje«, so ponoči okoli 12. ure fanje napadli 33-letnega posestniškega sina Alojza Pečnika iz Šmartnega predsednika tamošnjega odseka slovenskih fantov. Po glavi in zgornjem delu telesa so ga obdelali z bikovsko ter mu naposled zadali v tilnik še vbodljaj z nožem. Nezavesten in ves okrvavljen je Pečnik

obležal. Šele po 7-urnem iskanju je domačin uspel, da je prišel iz Celja po nezavestnega poškodovanca rešilni avto, ki ga je odpeljal v bolnišnico, kjer leži še sedaj v nezavesti. Poškodbe so zelo resne, vendar je upati, da niso smrtno nevarne. Po izjavah domačinov napadnika nikakega političnega značaja, ampak gre za fantovsko zadevo, ki je izbruhnila prav ob tem ženitovanjskem občaju.

Sokolstvo

Pred gradnjo sokolskega doma v Poljčanah

V nedeljo je bil v »čitalnici« v Poljčanah 9. redni občini zbor tukajšnjega Sokola, ki je še posebno izpričal rast in dvig sokolske misli v tej kratki dobi obstoja. Razveseljivo je dejstvo, da kaže posebno zanimanje za Tyršev idejo mladina, ki je napolnila prostrano sobo do zadnjega kotička ter se z zanimanjem poslušala poročila posameznih funkcionarjev. Skrbno sestavljenim poročilom so bratje in sestre navdušeno vzklikali, višek pa je nastal ob poročilu brata gradbenega referenta, ko je iznesel vs. podrobnosti, kar tiče gradnje sokolskega doma v Poljčanah in sporočil, da bodo že to pomlad začeli graditi. Ker je bilo to poročilo eno najkvalitetnejših, zato ga bodajamo v izveščku na prvem mestu: Brat podstarosta Heric je kot predsednik gradbenega odbora med drugim izjavil, da je kupljeno in urejeno zemljišče,

ki meri 3120 kvadratnih metrov. Podrobno je navedel vse priprave, ki jih je imel odbor za postavitev doma. Tako je med drugim zbrano na prostoru že za okoli 10.000 din gradbenega materiala, ki se še vedno zbira. Nabiralna denarna akcija tudi lepo napreduje. Z navdušenjem je bil sprejet predlog, da se začne zidava sokolskega doma v Poljčanah že to pomlad. V zvezi s tem je bil sprejet tudi predlog, da društvo v švrho sanacije zidave doma izda delnice v iznosu 20.000 din kot brezobrestno posojilo.

Sokol Poljčane je s tem stopil v odločilno leto svojega obstoja. Teško bo delo, ker sredstev je še mnogo premalo, zato ni bilo nič manj važno blaginjsko poročilo aginje brata Pristonika, ki zdaj še s podvojenim prošnjem apelira na vse brate in sestre, da delajo z vso vnemo za to, da bo naša blaginja rasla in rasla. Letošnja

sim, ali bi jo mogel videti?»

»Rekla bi, da. ako imate dobre oči.«

Keppel se je zamračil.

»Ne razumem vas gospodična Burnettova.«

»Nikoli me niste razumeli, toda človek ne sme pričakovati preveč.« je odgovorila. »Hočete videti tajnico gospoda Seltotta.« je potrdljivo pojasnjevala. »No, to sem jaz, tukaj jo vidite.« Zasmejala se je, videč začuden obraz mladega moža.

»Recite, da je to muhavost bogatega dekleta. Recite karkoli, samo da bo le spet razburjenje — razumete?«

»Razumem.«

»Pripricana sem, da ne razumete.« je odločno govorila Celia. »Toda to nič ne. Kako se glasi poslanica, ki jo imate zame, in ali pošiljatelj ni nozmal mojega imena?«

Keppel je obraz odrevenel.

»Ah da, poznal ga je prav dobro, pa ga v tistem hipu ni omenila gospodična Burnettova. pošilja me inspektor Reynolds iz Scotland Yarda.« je govoril počasi. Kakor kaže, bo končal vso žalost nad izgubo vaše — tete.«

Njeni arsti so se krčevito oprli roba pisalne mize in njene oči so gledale čudno.

»Kakšno je vaše sporočilo?« je vprašala.

»Da vam je inspektor Reynolds našel

bliznjo žensko sorodnico. Rekel mi je, da moram uporabiti natanko te besede.«

»Hvala vam.« je rekla po daljšem molku. Nič ni moglo biti bolj nelazratega kakor njen obraz in glas, in vendar je bil Keppel prepričan, da delujejo njeni možgani v tem trenutku z vso silo.

Naglo se je spomnil na obljubo, ki jo je dal Reynoldsu in ki jo mora izpolniti. — Obljubo, da mu pove vse, kar je slišal o tej deklici na ladji, o njenih izmišljenih tetah in o draguljih, ukradenih gospe Orpenovi. No dobro! Naj bo, kar hoče, pove ji, da jo posvari.

Kaj je bilo s to vitko, nežno deklico, ki ga je neprestano dražila in se mu posmehovala? Kaj ga je sililo, naj jo posvari in ji pove, naj se pazi? Tudi druge deklice so bile lepe, nosile izbrane obleke in bile inteligentne!

Toda druge deklice niso imele tega ognja poguma, ki je gorel v očeh Celije Burnettove. Čuden pogum, ki je pravil Patu Keppelu, da je iz rodu, ki se je bojeval do konca, a ni nikoli dopustil poraza in umika.

Zmeđeno je izječjal prigodo, katero mu je povedal ladijski natakari, v nadi, da mu jo zataji. Brez odgovora je poslušala, kar ji je v zadregi pripovedoval.

»Čemu ste mi to zdaj pripovedovali?« je vprašala.

»Pata Keppela je obšla temna rdečica.

gotovina 20.000 din razen že kupljenega, je lepa, vendar za dosego velikega cilja še preskromna. Tudi poročila ostalih bratov tajnika Detička, načelnika Mesariča, načelnice Gašparičeve, prosvetarja Perdiče, ki je poročal obenem za SPP, knjižničarja Kneza ter statističarke s. Pavle Perdičeve so obravnava gradnjo sokolskega doma. Lep porast izkazuje stališčno poročilo, saj steje sedaj društvo 146 pripadnikov, od katerih je 80% teletudelačih. Z vidnim zadovoljstvom je župni zastopnik brat župni podstarosta Krainc izrekel društvu za njegovo delo priznanje in ga bodril in vzpodbujal š. za naprej. Po volitvah je brat starosta Kovič, ki je že uvodoma omenil, da bo vse delo posvečeno zidavi, zaključil uspešno občuj zbor.

Šah

Bogoljubov — Eliskases

Slovenska obramba

(17. partija matcha v Mannheimu)

Beli: Eliskases Črni: Bogoljubov

1. d4, Sf6 2. e4, c6 3. Sf3, d5 4. e3, e6 5. Ld3, Sbd7 6. 0—0, Se4 7. Sbd2, f5 8. Se5, Sxe5 9. dxe5, Le7 10. De2 0—0 11. b3, Ld7 12. Tfd1 (beli namerava s Sf1 in 12—13 pregnati močnega črnega konja na e4), a5! 13. a3, Se5 14. Le2, Le8 15. Lb2, f4! 16. Ld4, Lg6 (pointa zadnjih potez črnega) 17. Dc3, Sd7 (grozilo je cxd5) 18. c5, fx3 19. fxe3, b6 20. b4, bxc5 21. bxc5, Dc7 22. e4, Da7? 23. Tac1

S sodišča

Trgovci z belim blagom

TRINAJSTLETNO DEKLE SO HOTELI ZAPELJATI V JAVNO HIŠO. — DRAMATIČNA POT MATERE ZA SVOJIM OTROKOM.

Rozika Kirčeva je hodila v 7. razred osnovne šole v Gor. Lakošu (Premurje). Ko se je pozneje razvedelo o njeni ugrabitvi, se je sestalo učitelstvo na šoli in skoraj niso mogli verjeti, kaj se je zgodilo z dekletom; saj je bila šolarica vseskozi dobro popisana, pametna in nepokvarjena, skoraj se jim je zdela prebojazljiva in premalo pogumna — edino razvita je bila precej in neverjetno občutljiva za vsako kaznen.

Rozika je hodila zadnje leto že z materjo na delo. Doma imajo premalo zemlje, da bi mogli živeti. 6 otrok je bilo v koči, Rozika je bila drugi otrok. Pri kopi v vinogradu se je spoznala Rozika s 40-letno Katarino Ferherjevo. Kakor piše obtožnica, je ženska takoj opazila razvijajočo lepoto mlade trinajstletnice, nien lepo zaokrožen obraz, malo temno in zagorelo belo polt in velike temne oči. Zato je v povpraševati, kako kaj živijo doma. Dosti otrok je, Slabo, Potelej ji je Kata Ferherjeva rekla, da je škoda za njeno lepoto, ker mora delati. Jela ji je prigovarjati, naj pobegne z doma. Žensko pozna, ki je prav tako odšla z doma in ki se ji v svetu dobro godi. Dobre službe

Lg5? (Bogoljubov si je z zadnjimi potezami popolnoma pokvaril svoje dobro pozicijo. Lg5 je udarec v prazno, nakar pride beli do lepega napada) 24. Lg4, Tf8 25. exd5, exd5 26. h4!, Lh6 (boljše na d2) 27. e6!, Tf8 28. h5, Lxd2 29. Txd2, Le4 30. h6!, Sxe6 (z g6 bi mogel črni nuditi še precej odpora) 31. Lx6, Txe6 32. hxg7, Tg6 33. Tef1, h6 34. Dh3 (tu je bila partija prekinjena), Kh7 35. Tf8, Tg7 (prilje kvalitete je še edina možnost, da si črni za nekaj časa podaljša življenje; medtem pa beli splete neubranljivo matno mrežo) 36. Lxg7!, Kxg7 37. Dg3+, Lg6 38. Txa8, Dxa8 39. De5, Kf8 40. Tb2, Da7 41. Tb8, Kf7 42. Df4+, Ke6 43. Dd6+, Kf5 44. g4+, Kg5 45. Tg8, Df7 46. Tf8, Dg7 47. Df4+, Kh4 48. Tf6, a4 49. Kh2, d4 50. Df2+, Kg5 51. Tf5+ in črni preda, ker sledi mat v dveh potezah.

š. Match Grob-Ferrantes. Tudi druga partija matcha je bila remis. V tretji partiji pa je doživel milanski prvak poraz, ko je Grob z trživjo dame pravi popolnoma blokirano pozicijo ter v lepem napadu zmagal. Mnogo lažje delo pa je imel švicarski mojster v 4. partiji matcha, ko je v močnem napadu postavil po 23. potezah nasprotnika pred neubranljivo mat, ki ga Ferrantes ni čakal, ampak je prej predal. Stanje matcha je: Grob 3, Ferrantes 1 točko. Grobu manjka samo še pol točke, da izide iz matcha kot zmagovalc.

ima, nič ji ni treba delati, vendar pa hodi lepo oblečena in na kupe denarja ima; tudi njej se bo tako godilo, če jo bo poslušala. Ženski je ime Horvatova in še hoče, jo bo spravila z njo v Čakovce. Dekle se je skrjala branilo, končno pa se je le nekam udalo zapeljivim besedam stare zvodnice. Celo svoji sošolki Mariji Kopinjevi, o kateri se je govorilo, da je že namazana z vsemi žavhami, je nekoč razodela, kako bo kmalu odšla v svet in jo nagovarjala, naj gre še ona z njo, če hoče, Kopinjeva pa se ni mogla odločiti.

3. februaria je prišla Ferherjeva pred šolo, počakala na Roziko in jo odpeljala s sabo. Doma je začela tožiti, da nima moke ter delala nazadnje dekletu, naj gre v trgovino ter vzame na učiteljsko ime 4 kg moke. Dekle je napravilo po njenem. Rozika Kirčeva je bila slabo oblečena, zato je Ferherjeva poslala k Zaki Gjeji Jožefu v Dol. Lendavo, da bi ji posodil denar. Dekle je dobilo 200 din za obleko in čevlje; v mestu pa jo je že dobila na kolodvoru Horvatova in jo odpeljala na dom svoje matere Ilone Gjurrove v Dolgo vas. Stara Ilona Gjurova je živela na svojem domu s priležnikom Janezom

beni zvezi s primerom Ardeonovim, ampak to je vse, kar vam povem. Iz zdaj — kaj boste s tem počeli?«

»Nič!« je rekel odločno. »Nujno mu moram povedati o različnih tetah, in to je vse. Ne veste, kako mi je zaradi te zadeve z inspektorjem, ki sem mu dal besedo!« je žalostno dodal.

»Misiite?« se je zasmejala. »To vam je vitveno po vsem vašem nedolžnem obrazu. Ne bodite v skrbeh zavaljo mene. Kar delajte svojo dolžnost kot pošten fant. Jaz sem rojen borec in meni res uga ja, da imam vas za odkritega nasprotnika.«

Keppel jo je prijel za roko.

»Jaz to sovražim!« je zaklical. »Res Celia, vse to je bil nesmisel z mojo ženo in rodbino. Jaz — jaz nisem oženjen!«

»Norček!« je odvrnila in ga nazlo poljubila.

Pol ure pozneje je sedel potrni mladi mož v pisarni inspektorja Reynoldsa in se čudil, čemu se je sploh rodil.

Reynolds je pazljivo zrl v osramočeni pozled Keppelovih očeh in poslušal njegovo pripovedovanje. Če se pomisli, kako je ta mladi mož čisto jasno čutil simpatije do Celije Burnettove, je bil res čuden, da je zdaj tukaj izpovedoval resni-

coš odnavorst slovenski

(Dajc sledi)

Karte za šaljivo pošto

vseh vrst v veliki izbiri, kupite najceneje v

Knjigarni in papirnici „Tiskovne zadruge“

Maribor, Aleksandrova cesta 13

Telefon 25-45

Gjörkešom. Tu so rekli dekletu, da bo ostala do sobote pri njih, nakar bo odšla s Horvatom v Čakovec — v življenje.

Pred okrožnim sodiščem je bila prva zaslišana Feherjeva. Govorila je madžarski, kakor ostali obtoženci razen Horvatove, ki hodi kdo ve kje po svetu. — Sodnik jo je moral zasliševati s pomočjo tolmača. Odgovarjala je kratkoma lože »ištenem«; nič ni hotela vedeti; dekletu si je gotovo vse zamislilo. Tudi glede javnih hiš — »kuplerajev« ni nič več vedela, slišala je sicer, da so javne hiše bile, pozneje je pa znova slišala, da jih ni več. Povedala je, da se preživlja s teženjem in da živi že 18 let brez moža. Lepega dne je odšel in se ni več vrnil; ona ni od takrat za nobenim več pogledala.

Za njo je bila zaslišana Iona Gjurova, ki je povedala, da ima hčerko — nezakonsko — in da je ta hčerka Horvatova prišla prejšnje čase večkrat domov, da se pa zadnje leto ni še nič pokazala. Zdaj bi naj bila nekje v Srbiji. Služi. — Kako? Komu? — V gostilnah. Preden je prišla Horvatova po Roziko, je bila v neki gostilni v Čakovcu. Priskrbela je dekletu poselsko knjižico ter tako pripravila vse

potrebno, da jo odpelje neznanokam.

Rozike ni bilo domov in mater je začelo skrbeti. Čakala je do noči in še drugi dan, potlej pa se je odpravila na žandarmerijo. Tam niso vedeli nič. Odpravila se je naprej in spraševala ljudi. Zvedela je, da so jo videli v Dol. Lendavi. Odšla je Dol. Lendavo. Tu ji je neki gospod povedal, da je videl dekletu iti z neko gosposki običeno žensko »proti Dolgi vasi, Mati je vsa vznemirjena odhitela naprej in zvedela med potjo, kdo je ta ženska. Tako je našla pot h Gjörkešovi hiši. Tam je zahtevala, da ji izroče dekletu, a so ji rekli, da je ni pri njih. V hišo pa ni mogla, ker je bila zaklenjena. Nazadnje se je nabralo pred hišo v vasi precej ljudi, ki so zahtevali dekletu. In ko je končno zagrozila Kirčeva z čandrašji, so Roziko, ki je morala ves ta čas ležati na postelji in molčati, izpustili.

Pri razpravi so obtoženi Gjörkeš, Gjurova in Feherjeva tajili krivdo in pravili, kakor da bi prišla Rozika sama k njim. Največ, ker ni bilo Horvatove, si sodišče ni moglo priti na jasno, kaj so nameravali z njo, ter jih je oprostilo.

zvijačen. Je dober govornik in opravlja vsa svoja dela s popolno mirnostjo.

Podpis št. 3 kaže značaj filmskega igralca Garyja Couperja. Couper ima bujno fantazijo, je zelo sprejemljiv in duševno razgiban, sicer pa je materialist.

Podpis št. 4 nam predstavlja Hansa Stüweja, ki razodeva že na prvi pogled karakterne posebnosti. Stüwe je za ženski spol zelo privlačen, a je po svojem bistvu vase zaprt in skrivnosten. Duševno je kljub življenju sredi družbe osamljen in sam s seboj večinoma nezadovoljen.

Filmska zvezda Camilla Horn, ki nam jo kaže podpis št. 5, je polna erotične fantazije. Pri njej nastopajo često trenutki notranjega iskanja. V praktičnem smislu ima velik trgovski talent. Iz podpisa pa je mogoče tudi spoznati, da na levo oko slabo vidi.

Naš jugoslovanski rojak iz Novega Sada, javni filmski igralec Ivan Petrovič, je po svojem značaju zelo dostopen in lahko razumljiv. Je pa zelo močne volje, se zna izvrstno obvladati in doseže vse uspehe s svojo železno vztrajnostjo. Erotično je razgiban. Njegov podpis kaže št. 6.

Madžarski regent Nikolaj pl. Horthy ki nam ga predstavlja podpis št. 7, je po svojih duševnih lastnostih dober človek. Je pa sicer izredno odločen, energičen, a tudi rafiniran politik. Kot človek postane lahko zelo zbadljiv in kritičen.

Willy Birgel, katerega podpis nam kaže št. 8, je izredno kulturn človek, družabno nenavadno okreten, toda poln čustev, ki mu branijo, da bi se mogel vedno zadosti obvladati.

Paul Kemp, št. 9, ima zelo razvito fantazijo, kar je glavna značilnost njegovega celotnega značaja; samo tej fantaziji se mora zahvaliti za vse svoje dosežene uspehe.

Karl Ludwig Diehl, podpis št. 10, ima tako močno razvit razum, da prevla-

duje vse strasti, zato je človek izredne kulture in osebne discipline.

Podpis št. 11, ki kaže Sveinckerja, odkriva jako razvito naravno inteligenco, energičnost, dobro logiko in močno obvladovanje čustev.

Ker ustvarja značaj človeka in njegovo usodo v poklicu, rodbini in javnosti, je analiza karakterja, ki nam jo odkriva pisava, izrednega pomena za vsakogar, kaj li kdor se do dna pozna, lahko potuje skozi življenje vse drugače kakor tisti, ki tava naprej na slepo.

× **Plavajoči otoki.** Nil, ki teče skozi Ugando v Afriki, ima edinstveno posebnost na svetu — plavajoče otoke. Njihov izvor pa je zelo prozaičen. Veje, drevesa in trava so se sčasoma združile v kompaktno celoto, ki ima danes že sam svojo vegetacijo. Otočki so sicer majhni, so pa za pogled zelo slikoviti. So priljubljeno pribežališče vodnih ptic, domorodci pa se ne usojajo stopiti na njihova »tla«, ker je za nje tabu. Zdaj se je angleška vlada odločila te mične otočke uničiti, ker ovirajo plovo. V nekaterih delih toka je toliko teh otokov in manjših naplavin, da je težko pluti mimo njih celo s primitivnim čolnom domorodcev.

× **Redovnica frančiškanskega reda,** Američanka Marguerite-Camille Bowe, je na pariški Sorbonni doktorirala iz lepih umetnosti z znanstvenim delom o katoliški renesanci XIX. stoletja. Pred tem pa je že dosegla razne akademske časti na ameriških univerzah.

Med prijatelji.

»Ti si moj prijatelj, Miha, ne?«
»Seveda, seveda, toda denarja nimam pri sebi!«

Razgovor ob toplem vrelcu.

»Ali ta-le topli izvire pozimi zamrzne?«
»Vpraša razveden turist iz mesta kmeta domačina v topliškem kraju.«
»Hm, seveda,« odgovori ta, »klausko zimno se je neki gospe vdrl led in si je opekla nogo!«

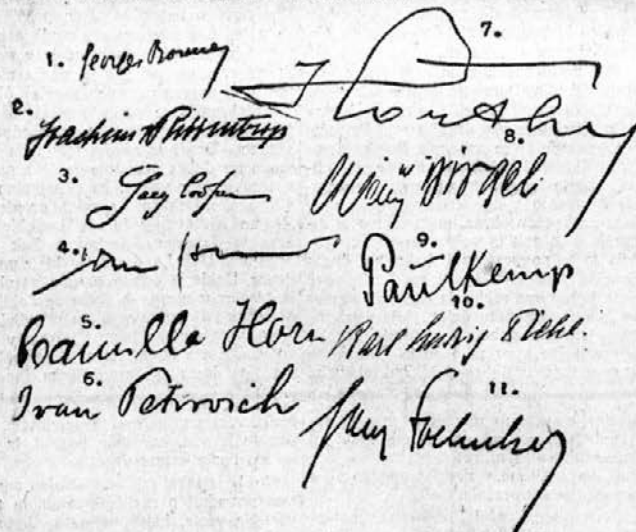
Podpisi in človeški značaj

PODPIS JE VEDNO NEPOTVORJENO Z RČALO ČLOVESKE NOTRANJOSTI IN NAJBOLJŠI KLJUČ DO SPOZNAVANJA LASTNOSTI

Naš znameniti slovenski eksperimentalni psihografolog g. F. T. Karmaha, ki se mudi te dni na svoji turneji po Jugoslaviji v Mariboru, nam je dal iz svoje bogate zbirke na razpolago nekoliko podpisov znanih evropskih politikov, filmskih umetnikov itd. in obenem tudi v kratkih, a značilnih potezah analizo njihovih značajev. Človeški rokopis je vedno izraz najintimnejših notranjih lastnosti, temperamenta in značaja, posebno

notni ne samo za prizadete same, ampak tudi za njihovo okolico, pri javnih delavcih pa tudi za vso javnost.

Podpis št. 1 je avtogram francoskega zunanega ministra Georgesa Bonnetta ki je po analizi g. F. T. Karmaha zelo gibčen in duhovit politik in diplomat. Razen tega je zelo energičen in vedno pripravljen na uspešno obrambo svojih zasnov ter državnih interesov pred tujnimi aspiracijami.

pregnantno pa jim daje izraz zlasti avtopis. Ta je najbolj svojska izpoved, ki nikoli ne vara tistega, ki zna iz potez razbrati skrito vsebino. Spoznanje temperamenta in značaja pa je največje važ-

Podpis št. 2 predstavlja nemškega zunanega ministra von Ribbentropa, ki je po svojem značaju vseskozi diplomat. Vdan je disciplini do vseh nemških konsekvenc, a je tudi zelo pretkan in

MALI OGLASI

CENE MALIH OGLASOV: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 nar. odelimnih orisloboina za te oglase le do 6.— Družbe praktični dopolnjeni in temnovinski oglas dia 1.— na besedi. Najmanjši znesek za to oglasje le do 10.—. Debelo tiskane besede so računsko dvojnino. Oglasi davki za oglasno obdobje vsakega dne 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu oziroma ga le vnositi v nismo skupa v naročilu ali na os poštni olofolni na čekovni račun št. 11.409. Za vse oglasne odgovore zlode malih oglasov se mora orlofoliti znanaka za 3 dni.

Kupim	LEPA SONČNA SOBA	Službo išče
PRAZNE STEKLENICE ½ litra in ¼ litra kupi drogerija Kanc. 1012	s štedilnikom se takoj odda eni ali dvema osebam. Vprašati v Stanko Vrazovi ul. 31, Pobrežje, dopoldne. 1182	DEKLE želi službe k mali družini. — Vaiena samostojnega gospodinjstva. Nastop takol. Naslov v upravi. 1188
Posest PRODAM HIŠO 2 sobi, kuhinja, veranda in klet, cena 33.000 din. Vprašati v gostilni Sever, Ptujška cesta, pot Tezno, lastnik Perger. 1184	SEPARIRANO SOBO oddam takoj za dve osebi. — Jenkova 6. 1191	PRIDNO DEKLE z znanjem kuhanja in za vsa hišna dela želi službe k mali družini. — Naslov: Maribor, Mlinska 28, dvoršče, levo. 1189
Soba odda SOBA SE ODDA solidnemu gospodu, pri parku. Poseben vhod. Koroščeva ul. 5. 1173	Stanovanje ENO ALI DVE OSEBI sprejem na stanovanje. — Mlinska 35. 1185	Službo dobi TRGOVSKI POMOČNIK ALI POMOČNICA se sprejme za samostojno vodstvo manjše podružnice na deželni Kavčija din 5000. Nastop 1. marca. Poudrbe poslati na ogl. oddel. »Večernika«, pod »Podružnica«. 1188
	SOBA IN KUHINJA se odda na Pobrežju, dr. Verstovškova 23. Vprašati Koroška 18, pri Stupcu. 1190	
	STANOVANJE sobo in kuhinjo, takoj oddam Jurčičeva 2, Tezno. 1194	

Mal' položi dar domu na o'tar!

Zimski čevlji

po skrajno znižani ceni, damski čevlji, posamezni pari, po polovični ceni!

„KARO“